

ÅRSREDOVISNING 2008

Årsstämma

Årsstämma äger rum onsdagen den 29 april 2009 kl 17.00 i Lidbeckska Huset, Hamngatan 1, Lidköping.

Anmälan Aktieägare som önskar delta i årsstämman skall anmäla sig till bolaget under adress: Elos AB, Nya Stadens Torg 10, 531 31 Lidköping, per telefon 0510 48 43 60, per telefax 0510 680 04 eller via e-post info@elos.se senast torsdagen den 23 april 2009.

Vem har rätt att delta i stämman? Rätt att delta i Elos årsstämma har den aktieägare som dels är registrerad i den utskrift av aktieboken som görs torsdagen den 23 april 2009, dels anmäler sin avsikt att delta i stämman senast kl 12.00 torsdagen den 23 april 2009.

Aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier, måste tillfälligt omregistrera aktierna i eget namn hos VPC AB för att äga rätt att delta i stämman. Aktieägaren måste underrätta förvaltaren härom i god tid före den 23 april 2009.

Utdelning Styrelsen föreslår att utdelning lämnas med 1:50 kr (1:50) per aktie.

Ekonomisk information

Elos avser att lämna följande ekonomiska information för verksamhetsåret 2009:

> Delårsrapport jan-mars	29 april	2009
> Delårsrapport jan-juni	20 augusti	2009
> Delårsrapport jan-sept	23 oktober	2009
> Bokslutskommuniké	februari	2010
> Årsredovisning	mars/april	2010

Elos ekonomiska information finns tillgänglig på www.elos.se

Innehåll

Koncernen i sammandrag	1
VDs kommentar	2
Elosaktien	4
Eloskoncernen	6
Affärsområde Medicinteknik	10
Affärsområde Precisionsteknik	13
Förvaltningsberättelse	16
Koncernens resultaträkning	22
Koncernens kassaflödesanalys	23
Koncernens balansräkning	24
Förändringar i eget kapital	26
Moderbolagets resultaträkning	27
Moderbolagets kassaflödesanalys	27
Moderbolagets balansräkning	28
Bokslutskommentarer och noter	30
Revisionsberättelse	42
Bolagsstyrningsrapport	43
Styrelse och revisor	46
Ledande befattningshavare	47
Flerårsöversikt, definitioner	48
Adresser	49

Koncernen i sammandrag

Koncernen har under de senaste åren omstrukturerats från att ha varit en diversifierad industrikoncern, till en koncern med högt teknik- och kompetens-innehåll inom Medicinteknik och Precisionsteknik. Detta har skett genom utdelning av småhusrörelsen i form av Forshem Group till aktieägarna under 2006 och genom försäljningen av elektronikverksamheten under 2007. Den övergripande inriktningen är att fokusera verksamheten till marknadssegment där koncernen kan utveckla ledande positioner. Koncernens tyngdpunkt finns inom Medicinteknik.

För att markera koncernens nya inriktning och att skapa en förenklad bild av koncerntillhörighet har bolagets firma efter årsstämans beslut ändrats från AB Westergyllen till Elos AB den 15 maj 2008.

> Nettoomsättningen ökade med 11 procent* till 499 mkr (433). Ordergången ökade med 10 procent* till 507 mkr (444).

> Resultatet efter finansiella poster för kvarvarande verksamheter uppgick till 37,0 mkr (37,3).

> Starkt förbättrat kassaflöde. Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades till 69,7 mkr (26,8).

> Fortsatt stabilt rörelseresultat under fjärde kvartalet, 14,8 mkr (15,3).

> Styrelsen föreslår en utdelning på 1:50 kronor (1:50) per aktie.

* Justerat för årets valutakursförändringar.

Nyckeltal		2008	2007	2006 ¹	2006 ²	2005 ²	2005	2004
Nettoomsättning	Mkr	499,4	432,8	400,4	619,2	626,9	1 328,3	1 467,4
Resultat efter finansiella poster	Mkr	37,0	37,3	20,1	-16,1	4,9	32,2	46,8
Rörelsemarginal före avskr (EBITDA)	%	17,0	18,8	15,2	6,8	8,5	6,6	7,1
Rörelsemarginal efter avskr (EBIT)	%	10,1	11,6	7,3	-0,7	1,9	3,1	4,0
Andel riskbärande kapital	%	40,0	37,9		27,3		27,2	27,8
Soliditet	%	34,9	33,6		24,5		24,3	24,1
Räntabilitet på sysselsatt kapital	%	11,6	11,4		-0,6		8,1	13,7
Räntabilitet på eget kapital	%	15,0	17,3		-7,3		10,7	18,8
Resultat per aktie efter skatt, kvarvarande verksamheter, före utspädning	kr	4:62	4:61	3:07	-2:27	0:29		
Resultat per aktie efter skatt, kvarvarande verksamheter, efter utspädning ³	kr	4:58						
Resultat per aktie efter skatt, totalt, före utspädning	kr	4:62	4:20	0:62	0:62	3:94	3:94	5:62
Resultat per aktie efter skatt, totalt, efter utspädning ³	kr	4:58						
Eget kapital per aktie	kr	32:91	28:82		24:61		37:72	32:65
Utdelning (2008 förslag)	kr	1:50	1:50		0:50		1:25	1:25
Medelantal anställda		368	358	344	503	457	700	745

¹ Justerat för försäljningen av affärsområde Elektronik som redovisas som avveklad verksamhet.

² Oförändrad från föregående år, dvs inklusive affärsområde Elektronik men exklusive affärsområde Bygg/Miljö som utdelades i november 2006.

³ Hänsyn har tagits till konvertibler utgivna 2008-07-01.

VDs kommentar

Efter de senaste årens omstrukturering var verksamhetsåret 2008 det första med koncernens nya struktur, som en koncern med högt teknik- och kompetensinnehåll inom Medicinteknik och Precisionsteknik.

Förändringen av koncernen har fått ett mycket positivt genomslag hos kunderna. I synnerhet gäller det större kunder, och speciellt de stora internationella medicinteknikkoncernerna. Dessa ser en betydande fördel i bredden av Elos erbjudande, men också i form av storlek, två producerande enheter och en finansiell styrka som medger offensiva satsningar.

Elos nuvarande koncernstruktur medför stora möjligheter för framtiden. Den övergripande inriktningen är att fokusera verksamheten till de marknadssegment där koncernen kan utveckla ledande positioner. Samtidigt finns fortfarande väsentliga samordningsfördelar i verksamheten som nu steg för steg kan realiseras.

För att ytterligare markera koncernens nya struktur ändrades moderbolagets firma under maj 2008 från AB Westergyllen till Elos AB. Sedan tidigare hade tre enheter i koncernen Elos som en del av sitt företagsnamn. Idag gäller det för samtliga operativa enheter. En annan synbar förändring är att sedan februari 2008 är Elosaktien klassificerad i sektorn Health Care-bolag i kurslistorna på NASDAQ OMX Stockholm AB.

Marknadsförutsättningarna under 2008 har för koncernen totalt sett varit tillfredsställande, även om efterfrågeläget varierat inom de olika marknadssegmenten. Under slutet av året blev det tydligt att vissa segment inom koncernen kommer att påverkas av den ekonomiska avmattningen i världskonjunkturen. Tillsammans med kostnader i samband med uppstart av nya produkter har det lett till att resultatutvecklingen inte utvecklats lika gynnsamt som omsättningen.

Mycket glädjande under året var det positiva kas-

saflöde som uppnåddes, samtidigt som omsättningen ökade och ett offensivt investeringsprogram genomfördes.

Sammantaget medför det att koncernens finansiella ställning stärkts väsentligt, vilket bl a resulterat i att det riskbärande kapitalet vid årets utgång uppgick till 40 procent. Det innebär att Elos har en stabil finansiell bas som utgör en bra plattform för framtida affärsmöjligheter.

Medicinteknik Inom ortopedisegmenten, Trauma och Spine, inledde ett flertal nya kunder ett samarbete med Elos Medical vilket medförde start av produktion för ett stort antal nya produkter.

En konsekvens av nya produkter är initiala kostnader, som till viss del påverkat resultatet negativt. Den andra vägskålen, att Elos stärkt tillväxtbasen för framtiden, väger dock mycket tyngre.

Marknadspotentialen inom Ortopediområdet är betydande. Den globala tillväxten har under de senaste åren väl överstigit 10 procent årligen. Denna tillväxttakt väntas kvarstå under kommande år.

Inom dentalsegmentet har efterfrågeläget under året uppvisat en skiftande bild. Under andra halvåret avtog efterfrågan successivt, vilket påverkade Elos Pinos leverans- och resultatutveckling negativt. För att motverka utvecklingen vidtogs åtgärder för att anpassa kostnaderna till en mer dämpad volymutveckling.

Arbetet med att utveckla ett sortiment OEM-produkter, som ett komplement till uppdragstillverkningen, har fortsatt under året och det finns bra förutsättningar till en tillväxt under de kommande åren.

Förändringarna i världskonjunkturen kommer naturligtvis att påverka Elos under 2009. De marknadssegment där konsumenten själv står för en del av kostnaden för produkten/behandlingen kommer att påverkas negativt. Samtidigt kommer sannolikt inte

– Elos har en stabil finansiell bas som utgör en bra plattform för framtida affärsmöjligheter.

efterfrågan från offentligt finansierade produkter/behandlingar att påverkas nämnvärt. Sammantaget medför det möjligheter till att nå ett stabilt läge.

En annan viktig förändring som kommer få stor betydelse för verksamheten är de utökade kraven på medicinteknikindustrin som FDA:s och EU:s nya regelverk ställer. De träder i kraft under innevarande år och kommer att gynna företag av Elos struktur, med goda kvalitetsrutiner och kapacitet för att ytterligare utveckla kvalitet och kompetens.

Precisionsteknik Elos Fixturlaser har fortsatt att utvecklas mycket positivt under 2008. Produktportföljen förnyades genom lanseringen av Fixturlaser GO, som är ett komplement till "high end"-systemet Fixturlaser XA, innebärande att Fixturlaser nu förfogar över marknadens mest moderna produktsortiment.

Avmattningen i världskonjunkturen påverkade inte Elos Fixturlaser i någon högre grad under 2008, men sannolikt kommer även efterfrågan på laserbaserade uppriktungs- och positioneringssystem att dämpas framöver. En sådan utveckling förändrar inte vårt arbete med att fortsätta utveckla produktsortiment i syfte att förstärka den redan stabila marknadspositionen.

Utvecklingen inom Elos Precision visade att förväntningarna om en kraftig tillväxt inom turbinsegmentet förverkligades under året. Hittills kan konstateras att energirelaterade marknadssegment i stort sett var opåverkade av finansiella kriser och lågkonjunktur, medan övriga industrisegment påverkades negativt. Lönsamhetsutvecklingen mötte inte målen för året till följd av den minskade efterfrågan inom industrisegmenten samt att förväntade produktivetsförbättringar inte kunde realiseras i tillräcklig omfattning. Efter en period av kapacitetsutbyggnad får nu kvalitets- och produktivetsfrågor högsta prioritet.

Framtiden Elos har offensiva målsättningar. Den ekonomiska utvecklingen i världen under 2008 och inledningen av innevarande år manar till viss försiktighet.

Som tidigare kommer koncentrationen att riktas mot fortsatt kundbearbetning och förbättrade kunderbjudanden. Trenden inom affärsområdet Medicinteknik är ökande kvalitets- och regulatoriska krav, vilket ger Elos goda förutsättningar att driva på den branschstruktureringen som för närvarande pågår.

Det är inte enkelt att bedöma hur 2009 kommer att utvecklas som helhet. När detta skrivs är det speciellt tydligt att alla verksamheter har stort fokus på kassaflöde och att det råder en avvaktande hållning inför världskonjunkturens utveckling.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till koncernens alla medarbetare och intressenter. Det arbete som tillsammans utförts under det gångna året utgör en bra bas för framtiden.

Lidköping i mars 2009

Göran Brorsson
VD och koncernchef

Elosaktien

Börshandel Elos B-aktier är sedan den 13 juni 1989 noterade på Small Cap, NASDAQ OMX Stockholm AB. Den röststarka A-aktien är inte noterad. Kursen på Elosaktien varierade under året mellan 25:50 och 63:25 kronor. Den sista noterade betalkursen under 2008 blev 26:70 kronor (60:25). Vid utgången av 2008 uppgick det totala börsvärdet på Elos till 161,6 mkr (364,4). Under 2008 omsattes 728 127 aktier till ett värde av 35,4 mkr.

Utdelningspolicy Elos utdelningspolicy är att utdelningen ska baseras på koncernens resultatutveckling med beaktande av framtida utvecklingsmöjligheter och den finansiella ställningen. Den långsiktiga målsättningen är att utdelningen ska ha en jämn utveckling och uppgå till cirka 30 procent av resultatet efter skatt.

Föreslagen utdelning För verksamhetsåret 2008 har styrelsen föreslagit att utdelningen ska uppgå till 1:50 kronor (1:50) per aktie, totalt 9,1 mkr. Koncernens soliditet uppgick på balansdagen till 34,9 procent. Soliditeten på balansdagen justerad för den föreslagna utdelningen uppgick till 33,8 procent.

Incitamentsprogram Årsstämman 2008 godkände styrelsens förslag om ett incitamentsprogram för anställda inom Eloskoncernen. Programmet innebar att de anställda erbjöds att teckna sig för konvertibler som kan konverteras till aktier till en kurs om 75 SEK. För mer information se Förvaltningsberättelsen.

Aktiekapital Vid utgången av 2008 uppgick aktiekapitalet i Elos AB till 37,8 mkr. Aktiekapitalet är upp-

delat på A- och B-aktier. Förutom att alla A-aktierna berättigar till en röst och B-aktierna till en tiondels röst finns ingen skillnad i de olika aktieseriernas rätt i bolaget.

Enligt bolagsordningen i Elos har innehavare av A-aktie rätt att efter skriftlig framställning till bolaget begära att A-aktie ska stämplas om till B-aktie. Under 2008 har inga A-aktier stämplats om till B-aktier.

Aktieägare Vid utgången av 2008 uppgick antalet aktieägare till 1 446. Elos tio största ägare innehar aktier som motsvarar 55,3 procent av kapitalet och 83,0 procent av rösterna. Svenska och internationella institutioner ägde vid årsskiftet 12,9 procent av kapitalet och 4,9 procent av rösterna.

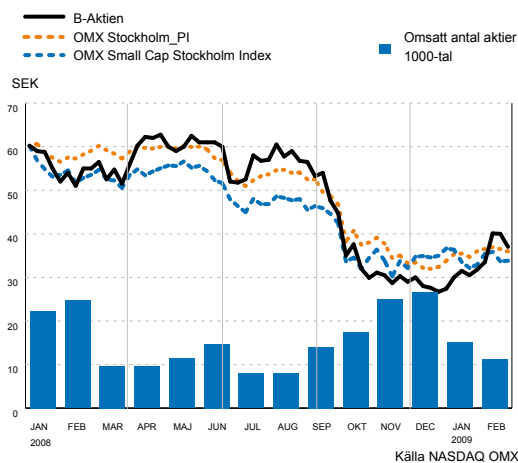
Fördelning aktieslag		2008-12-30	
Aktieslag	Antal aktier	Andel i % av röster	Andel i % av kapital
A	1 099 740	69,0	18,2
B	4 951 260	31,0	81,8
Summa	6 051 000	100,0	100,0

Aktiefördelning		2008-12-30	
Antal aktier i storleksklasser	Antal aktieägare	Antal aktier	Andel av aktier, %
1-500	755	151 542	2,5
501-1 000	273	231 172	3,8
1 001-2 000	187	313 159	5,2
2 001-5 000	107	381 551	6,3
5 001-10 000	56	428 287	7,1
10 001-20 000	25	370 226	6,1
20 001-50 000	24	741 202	12,2
50 001-100 000	7	530 710	8,8
100 001 -	12	2 903 151	48,0
Summa	1 446	6 051 000	100,0

De största aktieägarna

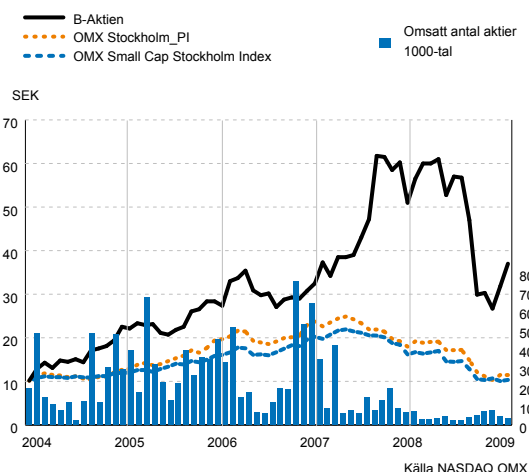
	A-aktier	B-aktier	Totalt	% av aktiekapital	% av röster
Enligt VPC 2008-12-30					
Sture Öster, familj och bolag	378 826	160 960	539 786	8,9	24,8
Lars Runmarker, familj	297 946	201 380	499 326	8,3	20,0
Bo Nilsson, familj	260 880	139 680	400 560	6,6	17,2
Elna Molin, familj	136 000	169 400	305 400	5,1	9,6
Barbro Nilsson, familj	26 088	320 120	346 208	5,7	3,6
Magledal Holding APS	0	365 400	365 400	6,0	2,3
Nordea Småbolagsfond Norden	0	305 769	305 769	5,1	1,9
Unionen	0	219 500	219 500	3,6	1,4
Kerstin Ulfenborg, familj	0	217 660	217 660	3,6	1,3
Hefo APS	0	143 950	143 950	2,4	0,9
Göran Brorsson	0	100 000	100 000	1,7	0,6
Lennart Månsson	0	86 000	86 000	1,4	0,5
Övriga	0	2 521 441	2 521 441	41,6	15,9
Summa	1 099 740	4 951 260	6 051 000	100,0	100,0

Elosaktiens utveckling och omsättning, jan 2008 – feb 2009

Elosaktiens utveckling och omsättning, jan 2004 – feb 2009

Elos aktiekurs fr o m januari 2004, som redovisas i aktiediagrammet, är historiskt justerad för såväl en split som genomfördes i maj 2005 som utdelningen av Forshem Group i november 2006. Justeringen har gjorts utifrån den förändring av Elos aktiekurs som uppstod vid utdelningstillfället.

Data per aktie	2008	2007	2006*	2006**	2005***	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Resultat efter skatt kvarvarande verksamheter, före utspädning	kr 4:62	4:61	3:07	-2:27	0:29						
Resultat efter skatt kvarvarande verksamheter, efter utspädning	kr 4:58										
Resultat efter skatt avvecklade verksamheter	kr -0:41	-2:45	2:89	3:65							
Resultat efter skatt totalt, före utspädning	kr 4:62	4:20	0:62	0:62	3:94	5:62	-1:25	-2:35	-4:95	4:74	-4:55
Resultat efter skatt totalt, efter utspädning	kr 4:58										
Utdelning (2008 förslag)	kr 1:50	1:50	0:50	1:25	1:25					1:12	1:00
Eget kapital	kr 32:91	28:82	24:61	37:72	32:65	27:04	28:53	30:90	35:44	31:65	
Börskurs 31/12	kr 26:70	60:25	30:80	70:50	56:00	25:25	16:00	30:50	60:25	61:50	
Direktavkastning	% 5,6	2,5	1,6	1,8	2,2					1,9	1,6
Börskurs/Eget kapital	% 81,1	209,1	125,2	186,9	171,5	93,4	56,1	98,7	170	194,3	
Antal aktier vid årets slut	tusen 6051	6051	6051	6 051	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530

Hänsyn har tagits till konvertibler utgivna 2008-07-01.

Under 2005 genomfördes en split 2:1. Data per aktie för övriga år har omräknats för jämförbarhetens skull.

*) Justerad för försäljningen av affärsområde Elektronik som redovisas som avvecklad verksamhet.

**) Oförändrad från föregående år dvs inklusive affärsområde Elektronik.

***) Omräknad börskurs per 31/12 2005 för kvarvarande verksamheter var 27:55 kr.

Eloskoncernen

Elos är en industrikoncern som är organiserad i två affärsområden – Medicinteknik och Precisionsteknik.

Inom vissa delar av dessa segment har Elos en betydande marknadsposition.

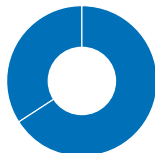
Vision Elos är den partner innovativa och krävande kunder föredrar, erbjudande helhetslösningar vilka förbättrar kundens konkurrenskraft.

Vi tillhandahåller avancerad expertis och ett kompromisslöst kvalitetsarbete som skapar värde för våra kunder.

Strategi Den övergripande strategin är att fokusera på koncernens bolag och struktur mot områden där en väsentlig marknadsposition kan uppnås. Inriktningen är att skapa en mer koncentrerad verksamhetsbas inom affärsområdena med prioritering mot områden där en kritisk massa kan uppnås.

Anställda per affärsområde

Medicinteknik	66 %
Precisionsteknik	34 %

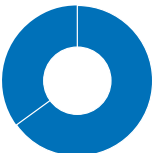
Anställningstid inom koncernen

< 5 år	42 %
6–10 år	23 %
11–15 år	17 %
> 16 år	19 %

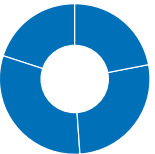
Anställda per land

Sverige	65 %
Danmark	35 %

Aldersfördelning

< 29 år	22 %
30–39 år	27 %
40–49 år	31 %
> 50 år	20 %

Övergripande mål

- > Skapa marknadsledande positioner inom valda segment.
- > Kontinuerligt öka andelen egna produkter och tjänster.
- > Uppnå en stabil tillväxt – som koncernmässigt överstiger 10 procent per år.
- > Uppnå en lönsamhet – som koncernmässigt ger en avkastning på operativt kapital på mer än 15 procent och en rörelsemarginal överstigande 13 procent.

Ekonomiska och finansiella mål

- > Avkastningen på eget kapital bör, beroende på vilken andel det egna riskbärande kapitalet uppgår till, överstiga den riskfria långfristiga räntan med 5 till 10 procent. I nuvarande läge bör avkastningen överstiga 15 procent.
- > Avkastningen på operativt kapital bör uppgå till minst 15 procent.
- > Andelen eget riskbärande kapital bör uppgå till minst 30 procent.
- > Likviditeten, inklusive beviljade men outnyttjade krediter, ska uppgå till mellan 6 och 12 procent av koncernens årsomsättning.

Koncernens framgång är beroende av att kompetensutveckling och arbetsmiljöfrågor prioriteras i såväl det dagliga arbetet som i den långsiktiga planeringen.

Affärsområde Medicinteknik Affärsområdet består av Elos Medical och Elos Pinol. Tillsammans är de en av Europas större aktörer inom finmekanisk produktion till medicinsektorn.

Omsättningen under 2008 uppgick till 307 mkr (270) och medelantalet anställda var 244 (247).

Målsättningen är att fortsätta växa, såväl organiskt som via förvärv, på en marknad där tillväxten uppgår till 10–20 procent beroende på segment.

Affärsområde Precisionsteknik Affärsområdet består av Elos Precision och Elos Fixturlaser. Verksamheten är inriktad mot industrideknik. Elos Precision är specialiserade på tillverkning av komplicerade detaljer i komplicerade material och Elos Fixturlaser utvecklar, tillverkar och marknadsför laserbaserade mätinstrument.

Omsättningen under 2008 uppgick till 194 mkr (167) och antalet årsanställda var 120 (107).

Övrigt Från och med den 4 februari 2008 har Elos B-aktie sektorsklassificerats som Health Care-bolag i NASDAQ OMX Stockholm AB. Den fullständiga beteckningen är 35101010 – Health Care Equipment.

Anställda inom Eloskoncernen har erbjudits att teckna konvertibler enligt årsstämman beslut den 28 april 2008. Totalt har 185 600 konvertibler tecknats om 13 920 000 SEK vilka löper ut den 30 juni 2011. Ytterligare information finns under förvaltningsberättelsen.

Moderbolaget Moderbolaget, som har sitt säte i Lidköping, handlägger förutom centrala ledningsfrågor även koncernstödande verksamheter som strategisk utveckling, finansiering, ekonomisk kontroll och teknisk support.

Personal Elos har valt att decentralisera det aktiva personalarbetet i respektive bolag, där även frågor som kompetensutveckling hanteras.

Koncernmässigt finns gemensamma värderingar, som tydliggör den övergripande riktlinjen i koncernens arbete, såväl internt som gentemot kund. De gemensamma värderingarna har sammanfattats i tre värdeord:

Passionerad – Vi är engagerade, vi har viljan och vi är övertygade. Med en positiv inställning driver vi vår utveckling framåt och finner lösningar. Samarbete och gemenskap är viktigt, så att kunder och vi själva har arbetsglädje i jobbet.

Trovärdig – Inom Elos är vi öppna och ärliga. Vi tar ansvar för våra handlingar och produkter och håller det vi lovar. Vi tillämpar våra policyer i vårt dagliga arbete och påverkar våra leverantörer och partners att arbeta i linje med vårt arbetssätt.

Resultatorienterad – Genom att ta initiativ och vilja vinna når vi målen som skapar värde för kunden. Våra mål ska vara ambitiösa och nåbara och väl förankrade hos oss och våra kunder. Genom samarbete och delaktighet skapar vi bästa gemensamma värde för helheten.

Elos framgång är beroende av att kompetensutveckling och arbetsmiljöfrågor prioriteras i såväl det dagliga arbetet som i den långsiktiga planeringen. En viktig bas i detta arbete är den befattningsrelaterade kompetensutvecklingen. Planering och beslut om innehåll, metodik och mål sker inom varje enskilt bolag. Genomförandet kan variera, allt från dagskurser till längre utbildningar. Som regel anpassas dessa utbildningar till de specifika behov som respektive bolag har och genomförs på bolagen. Exempel på sådana utbildningar är t ex Renrumsteknik och Statistiska metoder.

Under 2008 har ett omfattande arbete för att utveckla optimala arbetssätt för processer genomförts. Arbetet har förts genom breda utbildningsinsatser inom ramen för exempelvis LEAN, SMED och 5S. Syftet är att reducera ledtider, öka flexibiliteten i

produktionen och kunna genomföra snabbare leveranser, men också att förbättra säkerheten på arbetsplatserna.

Som ett komplement till den befattningsrelaterade utbildningen organiseras på koncernnivå en koncernanpassad ledarutbildning, Elos Business School, som riktar sig till medarbetare som idag har ledarbefattningar eller bedöms att få ledarroller i framtiden.

Elos arbetar aktivt för att leva upp till och överträffa de förväntningar som omvärlden har på koncernen och vår vision och policyer stöttar aktivt utvecklingen av kvalitets- och miljöledningssystem som vägleder det dagliga arbetet. Med en gemensam värdegrund för en långsiktig och hållbar utveckling skapar vi förtroende från kunder, medarbetare, leverantörer och ägare.

Kunderna till affärsområdena Medicin- och Precisionsteknik har gemensamt att kraven på trygghet och säkerhet i de produkter vi levererar är höga.

För att nå fram till "noll fel" arbetar alla företag inom koncernen med de krav som finns i olika typer av standarder, och som därmed styr våra arbetssätt.

De regulatoriska kraven möts genom fristående kvalitetsavdelningar som är certifierade enligt ISO 9001, ISO 14001, ISO 13485 samt EEC/MDD 93/42. I USA är Elos Medical registrerade hos FDA (Food and Drug Administration) och arbetar i enlighet med amerikanska standarder som QSR och GMP. Lagar och förordningar styr också kvalitetsarbetet, exempelvis via SFS 1993:584 som bl a omfattar de påföljder som kan komma ifråga om lagstadgade krav inte uppfylls.

De enskilda kunderna har även sina speciella krav, som styrs av deras organisationer och krav från myndigheter i de länder där de säljer sina produkter.

Inom samtliga företag i koncernen sker regelbundet revisioner och uppföljningar. Revisioner gällande ISO-standard m m, utförs av ackrediterade treparts-företag. Verksamheten följs även av kunderna själva, som kontrollerar efterlevnad mot standard och egna krav.

Under 2008 reviderades koncernens verksamhet i sammanlagt 61 mandagar. Tabellen nedan visar fördelningen mellan tredje part och kundernas revisioner per affärsområde. Utöver detta tillkommer ytterligare tid för företagets egen personal, som deltar under revisionerna samt att de utför interna revisioner för uppföljning.

Antal revisionsdagar under 2008 (mandagar)

	Medicinteknik	Precisionsteknik
ISO 14001, 9001, 13485	23	3
Kunder och andra intressenter	18	17
Summa	41	20

Miljöarbetet är en del av det dagliga arbetet inom alla företagen i Eloskoncernen. Rådande policy är att kontinuerligt initiera och utveckla metoder och arbetssätt för att minska resursförbrukning, förebygga förorening och reducera den totala miljöpåverkan från såväl produktionen som produkter.

Gemensamt för företagen i koncernen är att de har mycket ringa miljöbelastning på sina närområden och

För att nå fram till "noll fel" arbetar alla företag inom koncernen med de krav som finns i olika typer av standarder.

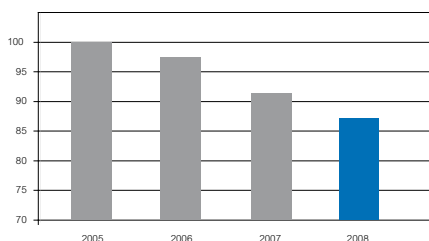
kontrollen över de miljöpåverkande processerna är mycket god. Ambitionen inom Elos är att miljöarbetet ska vara förebyggande och att strävan efter att ständigt förbättra produkter, processer och anläggningar för att minimera inverkan på miljön är stark. Relationerna med kommuner och grannar där företagen verkar är också goda.

Under 2008 har arbetet med att ytterligare reducera energiförbrukningen fortsatt. Bland annat har nya frekvensstyrda kompressorer installerats i anläggningarna i Timmersdala, Görlose och Töreboda, vilket reducerat elförbrukningen med två procent.

Under perioden 2005–2008 har energiförbrukningen i förhållande till omsättningen minskat med 13 procent.

Energiförbrukning/omsättning

2005 = Index 100

I Timmersdala har kommunen installerat en fjärrvärmeanläggning och Elos Medical kommer att bli en av de större kunderna. Fjärrvärmens ersätter den uppvärmning via direktverkande el som användes till den utbyggnad av produktionsanläggningen som gjordes 2007.

Gemensamt för företagen i koncernen är att de har mycket ringa miljöbelastning på sina närområden och kontrollen över de miljöpåverkande processerna är mycket god.

Strategisk partner med hela världen som marknad

Affärsområde Medicinteknik

Resultaträkning mkr	2008	2007	2006
Nettoomsättning	307,1	269,6	251,1
Kostnad för sålda varor	-231,8	-196,6	-189,6
Bruttoresultat	75,3	73,0	61,5
Försäljningskostnader	-9,5	-8,6	-10,1
Administrations- kostnader	-20,9	-19,6	-20,1
Utvecklingskostnader	-10,3	-7,8	-5,4
Övriga rörelseintäkter/ kostnader	1,8	2,9	0,4
Rörelseresultat	36,4	39,9	26,3
Nyckeltal			
Rörelsemarginal, %	11,9	14,8	10,5
Bruttoinvesteringar exkl aktier, mkr	31,7	36,5	20,1
Medelantal anställda	244	247	232

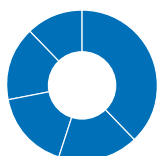
Nettoomsättning

Medicinteknik	61 %
Övriga	39 %

Marknadsområden

Dental	38 %
Ortopedi	17 %
Diabetes	17 %
Ljud & Vibration	16 %
Övrigt	12 %

Elos är en av Europas ledande uppdragstillverkare av medicintekniska produkter och komponenter som t ex dentala och ortopediska implantat och instrument. Via två enheter, Elos Medical i Timmersdala, Sverige och Elos Pinol i Gørløse, Danmark, erbjuds kunder i hela världen en helhetslösning – från utveckling och konstruktion till produktion och sterilförpackning av färdig produkt.

Marknaden för medicinteknik har under en lång rad år visat på stark tillväxt och efterfrågeutvecklingen inom de närmaste åren bedöms som tillfredsställande.

Under 2007 fattade EU beslut om ett nytt medicintekniskt fördrag och under innevarande år ska dess riktlinjer överföras till lokal lagstiftning i samtliga medlemsländer. Det nya fördraget kommer att ställa ännu högre grad på kompetensnivå hos producenterna än tidigare, vilket med stor sannolikhet kommer att driva på en strukturförändring i branschen.

Med närmare 50 års erfarenhet av medicinteknisk produktion, förfogande över en modern maskinpark och dokumenterad förmåga att kunna kombinera kompetens och kvalitet med volymproduktion, är Elos väl förberedda för denna strukturförändring.

Elos verksamhet inom medicinteknik är uppdelad i fem produktområden:

Dental Utveckling och tillverkning av fixturer (implantat), abutments (tandpåbyggnad) samt instrument och verktyg för dental kirurgi. Elos är Europas största aktör inom segmentet.

Spine Utveckling och tillverkning av skruvar och implantat för hals- och ländrygg samt skoliosbehandling.

Trauma Utveckling och tillverkning av implantat och plattor för frakturkirurgi och mindre proteser för handkirurgi.

Hearing Aid Utveckling och tillverkning av implantat och komponenter för benförankrade hörselimplantat, samt komponenter till traditionella hörapparater.

Utvecklingstjänsterna omfattar arbete med att konstruera och utveckla olika typer av produkter och instrument i nära samarbete med kunder.

Medical devices Utveckling och tillverkning av precisionerprodukter för diabeteshandling, neuro- och hjärtkirurgi samt cancervård.

Elos kundstruktur präglas av företag som arbetar globalt inom segment med historiska tillväxttal på mer än 10 procent årligen. Kraven på produkterna är mycket höga, liksom önskemålen om kontinuerlig utveckling och utvärdering.

För att stärka konkurrenskraften har verksamheten inom Elos under en lång följd av år inriktats mot att erbjuda en komplett tjänst, där Elos fungerar som en aktiv samarbetspartner. Under benämningen "Complete Performance" rymmer hela åtagandet, från utveckling/design och regulatoriska krav via prototyp, test och försäring till produktion, behandling i renrum och logistik.

Utvecklingstjänsterna omfattar arbete med att konstruera och utveckla olika typer av produkter och instrument i nära samarbete med kunder. Designarbetet är inriktat mot "Design for Manufacturing". Det innebär en revision av produktens struktur för att finna möjligheter till kostnadsoptimeringar. Detta arbete utförs i närhet till prototyp tillverkning, försäring och produktion, vilket kortar ledtiderna och garanterar kunder kostnadseffektivitet.

De regulatoriska kraven möts genom fristående kvalitetsavdelningar. Verksamheterna är certifierade enligt ISO 9001, ISO 14001, ISO 13485 samt EEC/MDD 93/42. I USA är Elos Medical registrerade hos FDA (Food and Drug Administration) och arbetar i enlighet med amerikanska standarder som QSR och GMP.

Arbetet med att ta fram prototyper sker i egna verkstäder och testarbetet är inriktat mot att klara kraven på exempelvis CE-märkning och godkännanden från FDA. Testerna är såväl statiska som biodynamiska och främst inriktade mot hållfasthet.

Samtliga försäring produceras i de maskiner som är avsedda för serieproduktion. Försäring gör det möjligt att testa produktionen och produkterna i storskalig miljö och säkerställa att kvalitetskraven kan uppnås i serieproduktion.

Elos maskinpark är effektiv och svarar upp mot den senaste tillverkningsteknologin. Produktionsstrukturen är inriktad mot att kunna producera större volymer med korta ledtider och att likartade produkter ska kunna produceras vid båda tillverkningsenheterna.

I renrummen sker funktionskontroll, montering av produkter, sterilförpackning och etikettering, allt enligt ISO-klassificering. Slutligen finns i logistikerbjudandet flera olika lösningar för att underlätta och effektivisera kundernas lager, bl a ett VMI-system (Vendor Managed Inventory) som omfattar lagerhållning och kontinuerliga leveranser efter behov.

Fortsatta investeringar i kapacitet, kvalitet och kompetens. Investeringarna i affärsområdet Medicintechnik uppgick under året till 30 mkr (36) och omfattade kapacitetsutbyggnad och rationaliseringar för en effektivare produktion. Som ett led i arbetet med att utveckla kompetenserbjudandet inom test och kvalitetssäkring till Elos kunder genomfördes under året ett flertal investeringar. En av investeringarna avsåg utrustning för biodynamiska tester. Ett arbete inleddes i syfte att utveckla en testmetod för att verifiera värmeutvecklingen vid borrar i ben, detta eftersom det är viktigt att ha kontroll på temperaturförändringar, som kan leda till att vävnader förstörs.

Kompetensutvecklingen under 2008 har i all väsentlighet koncentrerats till aktiva samarbeten med kunder, främst i form av tester och vidareutveckling av befintliga produkter. Under året inrättades ett "Advisory Board", bestående av etablerade kirurger inom ortopediområdet. Ambitionen är att specialisternas erfarenheter ska tillvaratas i den framtida kompetens- och produktutvecklingen.

Arbetet med att utveckla egna produkter under varumärket Elos som ett komplement till uppdragstillverkningen har fortsatt under året. Leveranserna av den patenterade momentnyckeln för dentalsegmentet har successivt ökat under året liksom utvecklingen av borrar för den dentala implantatsektorn. Momentnyckeln har endast två lösa delar och kan därmed steriliseras och användas igen, utan kalibrering.

Fortfarande svarar produkterna under eget varumärke för en begränsad del av verksamheten. Men kundernas behov och efterfrågan har konfirmerats, vilket stärker Elos fortsatta satsning.

Marknaden Under de senaste åren har Elos kunder noterat en tillväxt i efterfrågan på 10–20 procent, beroende på segment. Efterfrågan styrs i huvudsak av tre faktorer:

- > Demografi – beroende på att populationen i världen blir allt äldre
- > Kompetensutveckling – inom ortopedi och kirurgi leder forskning till att allt fler komplexa operationer kan utföras för varje år
- > Ekonomisk utveckling – volymen pengar som tillförs sjukvårdsbudgeterna i socialförsäkrings-systemen samt hur mycket enskilda konsumenter är villiga att betala för i synnerhet dentala ingrepp.

Generellt kan kundstrukturen delas in i tre grupper – stora globala företag, specialiserade aktörer som endast arbetar med nischade produkter samt lokala/regionala företag där affären koncentreras till ett givet geografiskt område.

Oavsett gruppstillhörighet är verkligheten gällande de omfattande regulatoriska kraven desamma för samtliga kunder. Som samarbetspartner och leverantör gäller det att nå upp till dessa krav, som under de senaste åren blivit allt mer specificerade. I USA är FDA av hävd mycket krävande avseende produkter från såväl läkemedelsbolag som medicintekniska företag. I Europa har det medicintekniska området, via EU, fått ett nytt fördrag, som antogs under 2007 (2007/47/EC) och som enligt plan ska implementeras i samtliga medlemsländer under 2009. Det är bl a kraven på CE-märkningar, kontaminerings- och dokumentation m m som skärpts.

Elos möter konkurrens från ett flertal företag, i synnerhet de aktörer som också har hela världen som marknad. I Europa kan nämnas schweiziska Cendres & Mètaux, Precimed, Maillefer, Ruetschi och Hader samt de tyska företagen Protomedical och Gbr Brassler. I USA är de största konkurrenterna Symmetry, Orchid och Veridiam. Konkurrens kommer också

från de globala medicinteknikföretag som har egen produktion.

Utvecklingen 2008 Nettoomsättningen ökade med 14 procent till 307 mkr (270) och rörelseresultatet uppgick till 36 mkr (40).

Marknadsandelarna inom dental har bibehållits medan de ökat inom ortopedisegmentet. Detta främst beroende på att ett antal nya kunder inom Trauma och Spine knutits till verksamheten.

Marknaden inom diabetessegmentet fortsätter att växa. Elos produktion består i huvudsak av komponenter till injiceringsystem för diabetiker. Under året har betydande arbete nedlagts för att förbättra konstruktionen och säkerställa en stabil kvalitet på dessa komponenter, vilket sannolikt kommer att få en positiv betydelse för volymutvecklingen under kommande år.

Under sista kvartalet kunde vi notera en nedgång i efterfrågan från segment där konsumenten själv till stor del svarar för kostnaden. Detta var speciellt tydligt inom dentalsegmentet och även hörapparatmarknaden.

Framtiden Som en av Europas ledande aktör är Elos väl förberett inför EU:s nya fördrag. De under senare åren genomförda investeringarna i kapacitet, kvalitet och kompetens kommer att stärka konkurrenskraften ytterligare och skapa möjligheter till nya affärer.

I den internationella konjunkturens avmattning ökar också intresset från framför allt de globala kunderna att samarbeta med större och ekonomiskt stabila leverantörer, eftersom leveranssäkerhet också är en viktig faktor vid val av samarbetspartner.

Elos ambition – att växa inom det medicintekniska området – är fortsatt tydlig. Sedan tidigare är Elos ledande i Europa inom området dental, en position som ska befastas ytterligare. En annan målsättning är att växa inom området ortopedi och då framför allt med inriktning på Trauma- och Spinesegmenten.

Elos primära målsättning är att växa organiskt. Genomförda investeringar gör att det finns utrymme för vidare tillväxt. Att växa via förvärv är ett intressant alternativ. Det finns ett flertal mindre, och ofta mycket specialiserade, företag i Europa som skulle passa väl in i Elos struktur.

Elos Precisions effektivisering stärker kunderbjudandet

Elos Precisions inriktning är att tillverka finmekaniska precisionsdetaljer och produkter i svårbearbetade material och ämnen. Arbetet sker i huvudsak i nära samverkan med kunderna, som främst återfinns inom turbin- och offshoreindustrin samt inom hydraulik-, försvars- och processindustrin. Gemensamt för kunderna är att kraven på precision och kvalitet i detaljer och produkter är mycket höga.

Elos Precisions kunderbjudande är att fungera som en aktiv industrialiseringspartner. Vid sidan av kompetensen att bearbeta svåra material, som exempelvis titan, inconel och rostfria syrafasta material, tar Elos Precision del i design och konstruktion. Därutöver hanteras montering och effektiva logistiklösningar.

Verksamheten bedrivs i två moderna produktionsanläggningar. I Årjäng har arbete som kräver slipning, fräsning och gnistning koncentrerats, i Töreboda sker i huvudsak skärande bearbetning av runda ämnen.

I Årjäng har såväl tillväxten av nya kunder som utökade uppdrag åt existerande kunder varit god. Kunderna finns huvudsakligen inom turbin- och offshoresegmenten och har generellt haft en god efterfrågan på sina slutprodukter.

Största kund är Siemens i Finspång, som tillverkar gasturbiner och det goda marknadsläget har medfört ett fördjupat samarbete kring produkter som turbinskovlar, ledskenebärare, kompressorledskenor och värmsköldar. För att möta en framtida efterfrågan har Elos Precision investerat drygt 20 mkr i maskinparken, merparten avseende en planslipmaskin som ska tas i drift under början av 2009.

Även för detaljer och produkter till kunderna inom offshoreindustrin har efterfrågan varit god. I huvudsak är kunderna verksamma inom området prospektering och bedömningen är att efterfrågan kommer att vara tillfredsställande under de kommande åren.

I Töreboda har verksamheten påverkats av avmattningen inom världsekonomin. Under andra halvåret 2008 har aktiviteten hos kunderna inom hydraulik-, försvars- och processindustrin dämpats väsentligt. För att möta en svagare konjunktur har bemanningen reducerats under slutet av 2008.

Under året har ett aktivt arbete inletts för att effektivisera verksamheten i enlighet med den s k lean production-modellen, innebärande en effektivisering i hela tillverkningskedjan. Samtidigt sker en omställning mot att i ännu högre omfattning än tidigare söka samarbeten rörande detaljer och produkter där kraven på kvalitet och precision är höga.

Affärsområde Precisionsteknik

Resultaträkning mkr	2008	2007	2006
Nettoomsättning	194,2	166,6	151,0
Kostnad för sålda varor	-130,1	-108,4	-105,7
Bruttoresultat	64,1	58,2	45,3
Försäljningskostnader	-17,4	-17,1	-16,2
Administrationskostnader	-18,0	-16,7	-15,0
Utvecklingskostnader	-8,6	-9,4	-9,2
Övriga rörelseintäkter/kostnader	0,9	0,6	3,0
Rörelseresultat	21,0	15,6	7,9
Nyckeltal			
Rörelsemarginal, %	10,8	9,4	5,2
Bruttoinvesteringar exkl aktier, mkr	10,9	6,5	28,2
Medelantal anställda	120	107	108

Nettoomsättning

Precisionsteknik	39 %
Övriga	61 %

Vid sidan av kompetensen att bearbeta svåra material tar Elos Precision del i design och konstruktion, hanterar montering och svarar för effektiva logistiklösningar.

Utvecklingen 2008 De under året successivt ökande leveranserna till kunderna inom turbin- och offshoresegmenten var en avgörande faktor till att omsättningen ökade med 30 procent, till 101 mkr (78). Rörelseresultat blev 1,1 mkr (0,1) och har belastats av initiala kostnader avseende ett flertal nya produkter samt avveckling av övertalig personal vid Töreboda-enheten.

Framtid Specialiseringen och fokuseringen inom Elos Precision fortsätter med samma inriktning som tidigare, vilket innebär att energisegmenten under kommande år kommer att svara för en stor del av verksamheten. Kompetensutveckling och höjd servicenivå ska befästa det nära samarbetet med kunderna, samtidigt som en trimmad produktion och effektiviseringar i alla led ska leda till en förbättrad verkningsgrad.

Försäljning per segment Elos Precision

Turbin	48 %
Industri	25 %
Offshore	15 %
Hydraulik	7 %
Försvar	5 %

Elos Fixturlasers kompletta produktpalett ger stark konkurrenskraft

Elos Fixturlaser utvecklar, tillverkar och marknadsför laserbaserade mät- och uppriktningssystem. Som en av tre globala aktörer verkar Elos Fixturlaser på en mycket nischad marknad. Efterfrågan kommer främst från process-, kraft-, varvs-, verkstads- och vindkraftsindustrin där kunderna har maskiner där drivutrustningen med jämna mellanrum bör riktas, i syfte att maximera verkningsgraden och undvika oplanerade stopp.

Under 2008 lanserades ett nytt mät- och uppriktningssystem, Fixturlaser GO, som har de grundläggande applikationerna för horisontell och vertikal axeluppriktning. Tillsammans med lågprissystemet Fixturlaser Dirigo och prestandaverktyget Fixturlaser XA förfogar nu Elos Fixturlaser över tre moderna system som bildar en komplett produktpalett, hela vägen från low-end till high-end.

Den snabba inbromsningen av världsekonomin

under andra hälften av 2008 har påverkat flera av de industrigrenar där Elos Fixturlasers kunder verkar. En nedgång i kundernas leveranser till slutkund påverkar dock inte Elos Fixturlaser per automatik. Snarare föds nya affärsmöjligheter, eftersom behovet av lättanvända mät- och uppriktningssystem ökar. Som ett kostnadseffektivt alternativ till investeringar i nya maskiner väljer kunderna att istället optimera driften av befintlig utrustning.

Med hjälp av Elos Fixturlasers system skapas förbättrade förutsättningar till en störningsfri drift, samtidigt som tekniken skapar möjlighet till en reducerad bemanning vid underhållsarbetet. Elos Fixturlasers tre system har som gemensam nämnare ett enkelt och pedagogiskt system som bygger på ett likartat handhavande via en tydlig bildskärm. Med en hög interaktivitet har också snabbheten förbättrats, vilket kortat ledtiderna för mät- och uppriktningssystemen.

Tre försäljningskanaler För att effektivt nå kunderna på en global marknad arbetar Elos Fixturlaser med tre olika försäljningskanaler. Huvudsakligen sker försäljningen via distributörer i Europa, Nordamerika, Sydamerika, Asien och Australien. Här är varumärket ett betydande konkurrensmedel, där kvalitet och bredden i sortimentet utgör hörnstenarna.

En annan viktig kanal är OEM-marknaden, där Fixturlaser levererar produkter till företag som väljer att marknadsföra dem under eget varumärke. Ett viktigt komplement i försäljningen utgörs av ett direkt samarbete med specialkunder, som har önskemål om specialanpassade lösningar för att på ett optimalt sätt möta specifika behov.

Eftersom det bara finns tre större aktörer i världen, förutom Elos Fixturlaser är det tyska Prüftechnik och svenska Damalini, är konkurrensen mycket märkbar.

Utvecklingen 2008 Marknaden fortsatte att växa under året och Elos Fixturlaser med den. Omsättningen uppgick till 93 mkr (89), vilket motsvarar en marknadsandel om drygt 30 procent. Rörelseresultatet ökade till 19,9 mkr (15,5). Resultatförbättringen är främst hänförlig till en mer gynnsam produktmix samt volymökning.

Framtiden Lågkonjunkturen i världsekonomin kommer av naturliga skäl att påverka Elos Fixturlasers kunder. Investeringar i effektivitetshöjande åtgärder i befintlig utrustning kommer dock sannolikt att priorite-

ras före investeringar i ny utrustning. Detta skapar behov av Elos Fixturlasers produkter. Efterfrågeläget för 2009 är svårbedömt.

Det starka varumärket – som nu omfattar tre system – med produkter anpassade till olika typer av komplexitet och kundernas individuella förmåga att genomföra olika typer av uppriktningar, utgör en stark bas för framtiden.

Introduktioner av nya applikationer till systemen är också en viktig komponent för framtida efterfrågan. Under 2009 kommer ett flertal nya applikationer att presenteras.

Även den snabba utbyggnaden inom vindkraftsindustrin gagnar Elos Fixturlaser, som har flera av de stora tillverkarna i världen som kunder.

Försäljning per segment Elos Fixturlaser

Distributörer i Nord/sydamerika	32 %
Distributörer i Europa	31 %
OEM-marknaden	17 %
Distributörer i Asien	14 %
Övriga världen	4 %
Specialkunder	2 %

Under 2008 lanserades ett nytt mät- och uppriktningssverktyg, Fixturlaser GO, som har de grundläggande applikationerna för horisontell och vertikal axeluppriktning.

Allmänt om verksamheten Koncernen har under de senaste åren omstrukturerats från att varit en diversifierad industrikoncern, till en koncern med högt teknik- och kompetensinnehåll inom Medicinteknik och Precisionsteknik. Denna förändring har genomförts genom utdelning av småhusrörelsen i form av Forshem Group till aktieägarna under 2006 och genom försäljningen av elektronikverksamheten under 2007. Den övergripande inriktningen är att fokusera verksamheten till marknadssegment där koncernen kan utveckla ledande positioner. Koncernens tyngdpunkt finns inom Medicinteknik.

För att markera koncernens nya inriktning och att skapa en förenklad bild av koncernstillhörighet har bolagets firma ändrats från AB Westergyllen till Elos AB under maj 2008.

Marknadsförutsättningarna har för koncernens verksamheter totalt sett varit tillfredsställande under året även om efterfrågeläget varierat inom de olika marknadssegmenten. Nettoomsättningen har utvecklats positivt medan rörelseresultatet är oförändrat jämfört med föregående år.

Nettoomsättning och resultat Koncernens nettoomsättning för kvarvarande verksamheter ökade under året och uppgick till 499,4 mkr (432,8). Valutakursförändringar under året, då främst den svenska kronans försvagning mot den danska kronan, har medfört att nettoomsättning påverkats positivt med 17,5 mkr. Orderingången ökade under året med 10 procent, justerat för årets valutaförändringar, och uppgick till 507 mkr (444).

Rörelseresultatet uppgick till 50,3 mkr (50,1). Resultatet efter finansiella poster uppgick till 37,0 mkr (37,3). Resultatutvecklingen har påverkats negativt av att tillväxten till stor del är hänförlig till marknadssegment med något lägre marginaler, ökande kostnader i samband med uppstart av nya produkter och ökande produktionsomkostnader. Kostnader i samband med bemanningsneddragningar har belastat resultatet med 0,4 mkr. Koncernens finansnetto uppgick till -13,3 mkr (-12,8).

Resultat efter skatt för kvarvarande verksamheter uppgick till 27,9 mkr (27,9), vilket motsvarar 4:62 kr (4:61) per aktie före utspädning. Valutakursförändringar har påverkat resultatet efter skatt positivt med 1,0 mkr.

Årets resultat från avvecklade verksamheter under 2007 avser resultatet från affärsområde Elektronik för

perioden 1 januari till 30 november 2007 tillsammans med omvärderingen till verkligt värde av utvecklingsbolaget Hemapure AB.

Koncernens totala resultat efter skatt uppgick till 27,9 mkr (25,4). Totalt resultatet per aktie före utspädning uppgick till 4:62 kronor (4:20).

Medicinteknik Affärsområdet består av enheterna Elos Pinol och Elos Medical. Tillsammans är dessa enheter en av Europas ledande utvecklings- och produktionspartner av mekaniska medicinteknikprodukter och komponenter som t ex dentala och ortopediska implantat och instrument.

Medicinteknik, som är ett prioriterat tillväxtområde inom koncernen, har sammantaget under 2008 haft en fortsatt positiv volymutveckling. Efterfrågeläget har varit varierande mellan de olika marknadssegmenten under året. Inom ortopedisegmenten Trauma och Spine, har ett flertal nya kunder knutits till verksamheten. Elos Medical har under året startat upp produktion av ett stort antal nya produkter inom ortopedisegmenten, vilket medfört initiala kostnader. Efterfrågan inom dentalsegmentet har under året uppvisat en starkt varierande bild och successivt avtagit under andra halvåret vilket påverkat Elos Pinols leverans- och resultatutveckling negativt. För att motverka denna utveckling har åtgärder vidtagits för att anpassa kostnaderna till en mer dämpad volymutveckling. Detta har medfört att bemanningen inom Elos Pinol minskats under det fjärde kvartalet. Koncernens strategi är att inom affärsområdet i ökande omfattning utveckla egna produkter som komplement till koncernens uppdragstillverkning. De båda bolagen har under året fortsatt arbetet med introduktionen av de produkter som introducerades under 2007. Marknadsreaktionerna har varit positiva.

Nettoomsättningen uppgick till 307,1 mkr (269,6) vilket motsvarar en ökning med 7 procent justerat för valutakursförändringar. Orderingången ökade sammantaget under året med 10 procent, justerat för årets valutaförändringar, till 306 mkr (261). Rörelseresultatet har försämrats och uppgick till 36,4 mkr (39,9) vilket ger en rörelsemarginal på 11,9 procent (14,8). Se även not 3.

Precisionsteknik Affärsområdet består av enheterna Elos Precision och Elos Fixturlaser. Elos Precision är specialiserat på tillverkning av små, komplexa detaljer med höga krav på precision och kvalitet. Elos

Fixturlaser tillverkar och marknadsför laserbaserade uppriktning- och positioneringssystem.

Under året har affärsområdets leveransvolym ökat successivt. En betydande del av ökningen är hänförlig till turbinsegment som är Elos Precisions största kundsegment. De ökade leveranserna omfattar ett flertal nya produkter som initialt belastat resultatet under året. Efterfrågan inom övriga marknadssegment har i slutet av året påverkats av det försämrade konjunkturläget. Till följd av minskad efterfrågan har åtgärder vidtagits under fjärde kvartalet i form av bemanningsreduktioner.

Elos Fixturlasers sedan tidigare goda utveckling har fortsatt under året. Speciellt gynnsam har utveckling inom vindkraftsegmentet varit. Under hösten har ett nytt uppriktningssystem – Fixturlaser GO – introducerats. Marknadsresponsen har varit positiv.

Nettoomsättningen för affärsområdet uppgick till 194,2 mkr (166,6) vilket motsvarar en ökning med 17 procent. Ordergången ökade under året med 10 procent till 201 mkr (183). Det sammantagna rörelseresultatet förbättrades och uppgick till 21,0 mkr (15,6). Rörelsemarginalen uppgick till 10,8 procent (9,4). Se även not 3.

Investeringar Koncernens investeringar i byggnader, mark, maskiner och inventarier uppgick till 39,5 mkr (43,7), varav 0 mkr (2,1) har finansierats med lokaliseringsbidrag. Huvuddelen, 30,1 mkr (36,5), av dessa investeringar är hänförliga till koncernens Medicinteknik verksamheter, Elos Medical och Elos Pinol. Utöver detta har 3,0 mkr (2,6) investerats i balanserade utvecklingskostnader och 2,2 mkr (0,6) i immateriella anläggningstillgångar.

Forskning och utveckling I koncernens bolag sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete som en naturlig del av den normala verksamheten. Utvecklingsarbetet sker ofta i nära samarbete med bolagens kunder. De kostnader som kan rubriceras som utvecklingskostnader uppgår till cirka 22 mkr (20), varav 3,0 mkr (2,6) redovisats som tillgång. De sammantagna utvecklingskostnaderna motsvarar 4,4 procent (4,6) av koncernens nettoomsättning.

Personal Vid periodens slut hade koncernen 373 (369) heltidsanställda. Uppgifter om fördelning per land samt ersättningar till ledande befattningshavare, styrelse och övriga anställda framgår av not 1.

Finansiell ställning och likviditet Koncernens balansomslutning har under året ökat med 52 mkr och uppgår till 571 mkr (519). Ökningen är hänförlig till en ökad kassa- och bankbehållning samt ökade värden på anläggningstillgångar och effekter från valutakursförändringar.

Koncernens egna kapital har under året ökat med 25 mkr och uppgår till 199 mkr (174). Det egna kapitalet per aktie uppgick till 32:91 kronor (28:82).

Den finansiella ställningen har förbättrats under året. Det egna riskbärande kapitalet uppgick vid årsskiftet till 229 mkr (197), vilket motsvarar 40,0 procent (37,9) av totalkapitalet. Koncernens soliditet uppgick till 34,9 procent (33,6).

Koncernens kassaflöde för kvarvarande verksamheter från den löpande verksamheten uppgick till 69,7 mkr (26,8). Kassaflödet efter investeringar och försäljning av anläggningstillgångar uppgick till 53,8 mkr (9,3).

Koncernens nettolåneskuld minskade under året och uppgick vid årsskiftet till 226 mkr (228).

Koncernens likvida medel inklusive ej utnyttjade checkkrediter uppgick vid årsskiftet till 109,8 mkr (73,4).

Operativa risker Elos kunder är verksamma inom ett flertal olika branscher, där Medicinteknikområdet är det största. Med avseende på industristruktur och dess olika förutsättningar som gäller har koncernen indelats i två affärsområden: Medicinteknik och Precisionsteknik. Detta för att på bästa sätt skapa en fokusering av kompetens och utrustning för att kunna ge kunder bästa möjliga service och produkter med lägsta möjliga risk. Några av de viktigaste faktorerna för Elos framgång och minimering av de operativa riskerna är:

- > att Elos kunder är framgångsrika
- > att tillsammans med koncernens kunder kontinuerligt förbättra sin och kundernas konkurrenskraft
- > att verksamheten bedrivs effektivt vad avser intäkter, kostnader och kapitalbindning
- > att verksamheterna har rätt kompetens, bl a vad gäller produktutveckling samt kvalitets- och tillverkningsprocesser

Elos är verksam på konkurrensutsatta marknader och försöker uppnå konkurrensfördelar genom att er-

bjuda produkter och tjänster med ett högt värdeinnehåll. Kontinuerligt pågår arbete med att utveckla och effektivisera utvecklings-, kvalitets-, produktions- och distributionsprocesserna inom koncernen.

Koncernens verksamheter, speciellt Medicinteknikområdet, regleras av ett flertal olika standarder och regelverk. Dessa ger riktlinjer och ställer krav på verksamheternas arbetssätt.

Exempel på dessa är ISO 9001, ISO 13485, 93/42 EEC och 21 CFR parts 820 and 11.

Avvikelse från dessa standarder och regelverk kan påverka verksamheten negativt. Uppföljning och revision sker regelbundet inom koncernens företag. Revisioner utförs, där så krävs, av ackrediterade tredjeparts organisationer. Verksamheterna följs även i flera fall av större kunder som kontrollerar efterlevnad mot standarder och egna krav.

Finansiella risker och riskstyrning Koncernens finansiella instrument utgörs, förutom av derivat, av banklån, skuldebrev, finansiell leasing och avbetalningsköp samt likvida medel. Huvudsyftet med dessa finansiella instrument är att finansiera koncernens verksamhet. Koncernen har även andra finansiella instrument såsom kundfordringar och leverantörsskulder som uppstår i verksamheten.

Koncernen genomför också transaktioner med derivat, i första hand valutaterminer, i syfte att hantera valutarisker som uppstår i koncernens verksamhet och dess finansiering.

Koncernens policy är att inte bedriva handel med finansiella instrument.

De största risker som föreligger genom koncernens finansiella instrument är ränterisk, likviditetsrisk, valutarisk och kreditrisk. Styrelsen granskar riskerna och har fastlagt en finanspolicy för hur de ska hanteras. En sammanfattning av koncernens principer ges nedan. Se även not 42.

Ränterisk Koncernens exponering mot marknadsrisken för förändringar av räntenivåerna hänför sig i första hand till koncernens långfristiga skuldförbindelser. Huvuddelen av koncernens lån är upptagna till rörlig ränta.

Valutarisk Koncernens största valutarisk uppstår i samband med flödesexponering. Denna exponering uppstår när någon av koncernens enheter bedriver försäljning eller inköp i annan valuta än sin egen. Eloskoncernen består av skilda verksamhetsområden

med olika typer av valutaexponering och valutarisk. Styrelsen har fastställt en koncernpolicy i form av ett ramverk för hantering av valutarisker. Huvudinriktningen är att 50–60 procent av det förväntade nettoflödet av utländsk valuta för de närmaste sex månaderna ska kurssäkras.

Elos har valt att tillämpa säkringsredovisning enligt IAS 39 och IAS 21 beträffande kassaflödessäkring och säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet. Detta innebär att den del av vinst eller förlust på säkringsinstrumentet som bestäms vara en effektivsäkring redovisas direkt mot eget kapital.

Kassaflödessäkring görs, enligt koncernens policy, när någon verksamhet investerar maskiner i utländsk valuta genom att terminskontrakt tecknas.

Koncernens exponering avseende nettotillgångar i utlandet utgörs av Elos Pinol A/S. Det egna kapitalet i Elos Pinol är säkrat i moderbolaget genom att moderbolaget har tecknat ett terminskontrakt i DKK som koncernmässigt minskar effekterna av valutaförändringarna i danska kronor gentemot svenska kronor.

Kreditrisk Koncernens försäljning till kommersiella kunder sker till största del på kredit. Koncernens kommersiella kunder är till övervägande delen väl etablerade företag eller organisationer. För samtliga kunder som erhåller kredit görs en individuell kreditbedömning.

Likviditetsrisk Koncernens policy är att finansieringshorisonten ska vara långsiktig. Målsättningen är att de kreditlimiter som finns hos externa kreditgivare dels ska täcka det kapitalbehov som beräknas uppkomma det närmaste året, dels innebära att koncernen har en god likviditetsberedskap.

Policyn är att likvida medel ska uppgå till 6–12 procent av koncernens nettoomsättning. Placering av likvida medel ska endast ske i bankrelaterade instrument.

Miljöpåverkan Koncernen bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken i två dotterbolag och anmälningspliktig verksamhet i ett dotterbolag. Dessa verksamheter består i huvudsak av produktion av precisionsmekanikprodukter och är jämförelsevis ren. Verksamheterna medför mycket begränsade utsläpp i luft och vatten.

Avvecklade verksamheter Dotterbolaget Elektromekanik i Årjäng AB avyttrades vid månadsskiftet no-

vember/december 2007. Därmed har affärsområdet Elektronik avvecklats. Resultatet från affärsområde Elektronik för perioden 1 januari till 30 november 2007 ingår i "Resultat från avvecklade verksamheter" liksom omvärderingen av Hemapure-projektet som påverkat resultatet under det fjärde kvartalet 2007.

Övrigt Från och med den 4 februari har Elos B-aktie sektorklassificerats som Health Care-bolag i NASDAQ OMX Stockholm AB. Den fullständiga beteckningen är 35101010 - Health Care Equipment.

Konvertibelprogram Årsstämman i Elos AB beslutade den 28 april 2008 att godkänna styrelsens förslag om emission av högst 200 000 konvertibler om sammantaget nominellt högst 16 000 000 SEK, med löptid från den 1 juli 2008 till den 30 juni 2011. Rätt att teckna konvertiblerna tillkom, med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, personer som vid teckningstidens utgång var tillsvidareanställda i koncernen. Anställda inom Eloskoncernen har tecknat konvertibler om totalt 13 920 000 SEK motsvarande 185 600 konvertibler till konverteringskursen 75 SEK. Om samtliga konvertibler konverteras till aktier, blir utspädningen 3,1 procent av aktiekapitalet och 1,2 procent av röstetalet, baserat på antalet idag registrerade aktier. Konvertibelräntan är fastställd till 4,45 procent. Varje konvertibel kan under perioden 1 maj till 15 juni 2011 konverteras till en aktie av serie B i Elos AB. Transaktioner hänförliga till konvertiblerna genomfördes i juli 2008 och ingår i koncernens rapportering sedan dess. Egetkapitalandel har beräknats enligt IAS 32. Eftersom konvertibelräntan i stort motsvarar marknadsräntan så påverkas inte koncernens egna kapital i någon väsentlig utsträckning.

Moderbolaget Moderbolaget handlägger förutom centrala ledningsfrågor även koncernstödande verksamheter såsom teknisk support, finansiering och ekonomisk kontroll.

Moderbolagets nettoomsättning uppgick till 4,0 mkr (4,1). Resultatet efter finansiella poster uppgick till -0,1 mkr (-2,9). I resultatet ingår koncerninterna utdelningar och nedskrivningar av aktier på netto 7,5 mkr (5,7).

Andelen eget riskbärande kapital uppgick till 70,0 procent (76,4). Soliditeten uppgick till 70,1 procent (75,8). Moderbolagets likvida medel inklusive ej utnyttjade checkkrediter uppgick till 89,1 mkr (54,6).

Styrelsens arbete under 2008 Elos ABs styrelse består av sex ordinarie ledamöter. Verkställande direktören ingår i styrelsen.

I enlighet med aktiebolagslagens bestämmelser fastställer styrelsen varje år en arbetsordning för sitt arbete innehållande instruktioner avseende arbetsfördelningen inom styrelsen, ansvarsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören samt ekonomisk rapportering till styrelsen. Under året har styrelsen, utöver det konstituerande sammanträdet, hållit sex ordinarie sammanträden och fyra extra sammanträden. Styrelsen behandlade vid dessa möten fasta punkter för respektive styrelsemöte som affärsläge, budget, årsbokslut och delårsrapporter. Vid ett möte behandlades speciellt koncernens långsiktiga strategi. Därutöver har frågor rörande investeringar, struktur- och organisationsförändringar samt utgivande av konvertibellån behandlats.

Inom styrelsen finns en ersättningskommitté och en revisionskommitté. Ersättningskommittén behandlar och beslutar om ersättningar till VD och till VD direkt rapportering befattningshavare. I ersättningskommittén ingår Sture Öster, Stig-Arne Blom och Göran Brorsson. Revisionskommittén består av Sture Öster, Agneta Bengtsson Runmarker och Erik Löwenadler.

Valberedning Vid ordinarie årsstämma 2008 bestämdes att valberedningen ska bestå av styrelsens ordförande, en representant för envar av de tre till röstetalet största aktieägarna den 30 september varje år samt en representant för de mindre aktieägarna. Valberedningens uppgift inför 2009 års ordinarie årsstämma är att lämna förslag på styrelseledamöter samt arvoden till styrelsen och revisorerna.

Valberedningen inför 2009 års årsstämma består av Bo Nilsson, Lars Runmarker och Sture Öster som representanter för de största aktieägarna och Ingemar Johansson som representant för de mindre aktieägarna.

Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare Styrelsen föreslår nedanstående riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen. Riktlinjerna är i stort identiska med de riktlinjer som beslutades vid årsstämman den 28 april 2008.

Riktlinjerna ska omfatta de personer som under den tid som riktlinjerna gäller ingår i koncernens ledningsgrupp, för närvarande verkställande direktör,

teknisk chef och ekonomichef samt verkställande direktör för respektive dotterbolag i koncernen. Riktlinjerna ska gälla för avtal som ingås efter årsstämman beslut, samt för det fall ändringar görs i befintliga avtal efter denna tidpunkt.

Bolaget ska erbjuda en marknadsmässig totalkompensation som möjliggör att ledande befattningshavare kan rekryteras och behållas. Kompensationen till bolagsledningen ska bestå av fast lön, dessutom kan rörlig lön, individuella pensionsersättningar samt övriga ersättningar vara en del av ersättningspaketet. Tillsammans utgör dessa delar individens totalkompensation. Den rörliga lönen kan variera beroende på befattning och avtal och kan utgöra maximalt 40 procent av fast lön. Individuella pensionsavsättningar begränsas så att dessa är skattemässigt avdragsgillt för bolaget. Pensionsåldern är normalt 65 år.

Ledningens anställningsavtal inkluderar uppsägningsbestämmelser. Enligt dessa avtal kan anställning vanligen upphöra på den anställdes begäran med en uppsägningstid av tre-sex månader och på bolagets begäran med en uppsägningstid av sex-tolv månader. För verkställande direktören ska gälla en uppsägningstid om upp till tjugofyra månader. Avräkning ska ske mot andra inkomster under uppsägningstiden.

Styrelsen ska äga rätt att frångå ovanstående riktlinjer om styrelsen bedömer att det i ett enskilt fall finns särskilda skäl som motiverar det.

Ägarförhållanden Vid utgången av 2008 uppgick aktiekapitalet i Elos AB till 37,8 mkr. Aktiekapitalet är uppdelat på A- och B-aktier. Förutom att A-aktien berättigar till en röst och B-aktien till en tiondels röst så finns ingen skillnad i de olika aktieseriernas rätt i bolaget. B-aktien är noterad på NASDAQ OMX Stockholm AB, medan den röststarka A-aktien inte är noterad.

Totalt fördelas aktiekapitalet på 6 051 000 aktier, varav 1 099 740 utgörs av A-aktier och 4 951 260 av B-aktier. Enligt bolagsordningen i Elos AB har innehavare av A-aktie rätt att efter skriftlig framställning till bolaget begära att A-aktie ska stämplas om till B-aktie. Under 2008 har inga (260 880) A-aktier stämplats om till B-aktier. Har A-aktie övergått till ny ägare, som inte tidigare är A-aktieägare i bolaget, ska aktien genast hembjudas övriga A-aktieägare till inlösen genom skriftlig anmälan till bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien ska därvid styrkas samt, där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om köpeskillingen.

Antalet aktieägare uppgick den 31 december 2008

till 1 446 (1 431). De tio största ägarna innehar aktier som motsvarar 55,3 procent av aktiekapitalet och 83,0 procent av rösterna.

Händelser efter räkenskapsårets utgång Inga händelser av väsentlig betydelse har inträffat efter balansdagen.

Utsikter inför 2009 Elos har sin tyngdpunkt inom Medicinteknik vars verksamhet bedöms vara mindre konjunkturberoende. Inom affärsområde Precisionsteknik finns verksamhetsområden som är mer beroende av omvärldsutvecklingen.

Utdelning Styrelsen föreslår årsstämman att utdelning för verksamhetsåret 2008 lämnas med 1:50 kr (1:50). Den totala aktieutdelningen uppgår enligt förslaget till 9,1 mkr.

Det är styrelsens uppfattning att en allsidig bedömning av bolagets och koncernens ekonomiska ställning medför att utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets och koncernens egna kapital samt bolagets och koncernens konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsens förslag till avstämningsdag är den 5 maj 2009. Om årsstämman fattar beslut i enlighet med styrelsens förslag beräknas utdelningen utbetalas från VPC den 8 maj 2009.

Förslag till vinstdisposition Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

	Tkr
Balanserade vinstmedel	40 062
Årets resultat	1 957
Totalt	42 019

Med beaktande av det yttrande som enligt aktiebolagslagen ska lämnas separat föreslår styrelsen att till förfogande vinstmedel disponeras på följande sätt:

	Tkr
Till aktieägarna utdelas kr 1:50 per aktie	9 076
I ny räkning överföres	32 943
Totalt	42 019

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed, ger en rättvisande bild av moderbolagets ställning och resultat samt att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets verksamhet, ställning och resultat och dessutom beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget står inför. Styrelsen och verkställande direktören försäkrar också

att koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS såsom de antagits av EU, ger en rättvisande bild av koncernens ställning och resultat samt att koncernförvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens verksamhet, ställning och resultat och dessutom beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som koncernen står inför.

Lidköping den 20 februari 2009

Sture Öster
Styrelsens ordförande

Agneta Bengtsson Runmarker
Styrelseledamot

Lars Spongberg
Styrelseledamot

Erik Löwenadler
Styrelseledamot

Stig-Arne Blom
Styrelseledamot

Göran Brorsson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 27 februari 2009
Ernst & Young AB

Björn Grundvall
Auktoriserad revisor

Koncernens resultaträkning

Tkr		2008	2007
Nettoomsättning	Not 2,3	499 419	432 844
Kostnad för sålda varor		-360 197	-301 713
Bruttoresultat		139 222	131 131
Försäljningskostnader		-26 933	-25 718
Administrationskostnader	Not 5	-45 895	-41 495
Utvecklingskostnader		-18 897	-17 260
Övriga rörelseintäkter	Not 7	3 123	3 589
Övriga rörelsekostnader	Not 8	-290	-113
Rörelseresultat	Not 3,6,9	50 330	50 134
<i>Resultat från finansiella investeringar</i>			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	Not 12	1 412	421
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	Not 13	-14 724	-13 250
Resultat efter finansiella poster		37 018	37 305
Skatter	Not 15	-9 084	-9 415
Årets resultat för kvarvarande verksamheter	Not 3,29	27 934	27 890
Årets resultat från avvecklade verksamheter	Not 16	0	-2 479
Årets resultat		27 934	25 411
Hänförligt till:			
Moderbolagets aktieägare		27 934	25 421
Minoritetsintresse		0	-10
Resultat per aktie, kvarvarande verks. före utspädning (kr)	Not 40	4:62	4:61
Resultat per aktie, kvarvarande verks. efter utspädning (kr)		4:58	-
Resultat per aktie, totalt före utspädning (kr)		4:62	4:20
Resultat per aktie, totalt efter utspädning (kr)		4:58	-

Koncernens kassaflödesanalys

Tkr		2008	2007
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		37 018	37 305
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	Not 41	33 831	34 644
		70 849	71 949
Betald skatt		-814	-1 266
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		70 035	70 683
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning av varulager		-12 771	-19 267
Minskning/Ökning av rörelsefordringar	Not 39	10 305	-30 743
Ökning av rörelseskulder		2 097	6 173
Kassaflöde från den löpande verksamheten	Not 41	69 666	26 846
Investeringsverksamheten			
Investeringar i övriga anläggningstillgångar		-18 905	-27 338
Minskning av långfristiga fordringar		-	1 600
Försäljning av övriga anläggningstillgångar		3 059	8 235
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-15 846	-17 503
Finansieringsverksamheten			
Minskning av räntebärande skulder		-24 417	-37 901
Utdelning till aktieägare		-9 077	-3 026
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-33 494	-40 927
Årets kassaflöde från kvarvarande verksamheter		20 326	-31 584
Kassaflöde från avvecklade verksamheter			
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-	6 189
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-	-5 619
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	32 389
Kassaflöde från avvecklade verksamheter	Not 41	0	32 959
Årets kassaflöde		20 326	1 375
Likvida medel vid årets början		20 803	19 767
Likvida medel i avvecklade verksamheter		-	-328
Kursdifferens i likvida medel		85	-11
Likvida medel vid årets slut	Not 35,41	41 214	20 803

Koncernens balansräkning

Tkr		2008–12–31	2007–12–31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	Not 17	10 083	10 536
Goodwill	Not 18	44 392	38 429
Övriga immateriella tillgångar	Not 19	2 848	722
		57 323	49 687
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	Not 20		
Maskiner och andra tekniska anläggningar	Not 21	107 715	84 823
Inventarier, verktyg och installationer	Not 22	128 137	115 761
Pågående nyanläggningar	Not 23	16 090	12 170
	Not 24	0	15 624
		251 942	228 378
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra aktier och andelar	Not 27,42	20	20
		20	20
Summa anläggningstillgångar		309 285	278 085
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager m m</i>			
Råvaror och förnödenheter		39 031	31 106
Varor under tillverkning		26 559	29 711
Färdiga varor		62 437	54 439
		128 027	115 256
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar	Not 42	81 519	88 038
Aktuell skattefordran		654	2 608
Övriga fordringar		3 517	8 077
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 28	5 700	4 904
		91 390	103 627
Kassa och bank	Not 42	41 214	20 803
Summa omsättningstillgångar		260 631	239 686
Tillgång som innehas till försäljning	Not 16,26,42	1 500	1 500
SUMMA TILLGÅNGAR		571 416	519 271

Koncernens balansräkning

Tkr		2008-12-31	2007-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	Not 29		
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare			
Aktiekapital	Not 30	37 819	37 819
Övrigt tillskjutet kapital		55 526	55 526
Reserver		6 168	224
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		99 635	80 778
Summa eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		199 148	174 347
Minoritetsintresse		0	22
Summa eget kapital		199 148	174 369
Långfristiga skulder			
Avsättningar för pensioner	Not 32	14 103	12 770
Uppskjuten skatteskuld	Not 33	29 620	22 469
Övriga långfristiga avsättningar	Not 34	142	309
Långfristiga räntebärande skulder	Not 36,38,42	195 017	184 633
Summa långfristiga skulder		238 882	220 181
Kortfristiga skulder			
Checkräkningskredit	Not 35,38,42	20 408	15 970
Övriga räntebärande skulder	Not 36,38,42	37 458	35 350
Förskott från kunder		46	11
Leverantörsskulder	Not 42	28 550	29 736
Övriga skulder		25 191	23 040
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 37	21 733	20 614
Summa kortfristiga skulder		133 386	124 721
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		571 416	519 271
STÄLLDA SÄKERHETER	Not 38	266 383	360 184
EVENTUALFÖRPLIKTELSE	Not 39	2 319	2 429

Förändringar i eget kapital

Koncernen

Tkr	Not 29	Hänförligt till moderbolagets aktieägare					Minoritets- intresse	Summa
		Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Reserver	Balan- serad vinst	Summa		
Eget kapital 2006–12–31		37 819	55 526	-2 841	58 383	148 887	32	148 919
Omräkningsdifferenser				3 833		3 833		3 833
Valutakursdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet				-768		-768		-768
Årets resultat					25 421	25 421	-10	25 411
Summa intäkter och kostnader för året				3 065	25 421	28 486		28 476
Utdelning					-3 026	-3 026		-3 026
Eget kapital 2007–12–31		37 819	55 526	224	80 778	174 347	22	174 369
Omräkningsdifferenser				13 911		13 911		13 911
Valutakursdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet				-7 967		-7 967		-7 967
Förändring av innehav i minoritet							-22	-22
Årets resultat					27 934	27 934		27 934
Summa intäkter och kostnader för året				5 944	27 934	33 878	-22	33 856
Utdelning					-9 077	-9 077		-9 077
Eget kapital 2008–12–31		37 819	55 526	6 168	99 635	199 148	0	199 148

Moderbolaget

Tkr	Not 29	Aktie- kapital	Bundna reserver	Fritt	Summa
				eget kapital	eget kapital
Eget kapital 2006–12–31		37 819	58 872	40 710	137 401
Koncernbidrag efter skatt				6 415	6 415
Årets resultat				-512	-512
Summa intäkter och kostnader för året				5 903	5 903
Utdelning				-3 026	-3 026
Eget kapital 2007–12–31		37 819	58 872	43 587	140 278
Koncernbidrag efter skatt				5 552	5 552
Årets resultat				1 957	1 957
Summa intäkter och kostnader för året				7 509	7 509
Utdelning				-9 077	-9 077
Eget kapital 2008-12-31		37 819	58 872	42 019	138 710

Moderbolagets resultaträkning

Tkr		2008	2007
Nettoomsättning	Not 2,4	3 952	4 133
Kostnad för sålda varor		-	-
Bruttoresultat		3 952	4 133
Administrationskostnader	Not 5	-10 718	-9 805
Rörelseresultat	Not 6	-6 766	-5 672
<i>Resultat från finansiella investeringar</i>			
Resultat från andelar i koncernbolag	Not 10	7 538	12 669
Resultat från andelar i intressebolag	Not 11	-	-6 997
Ränteintäkter, koncernbolag		726	306
Övriga ränteintäkter	Not 12	1 512	200
Räntekostnader, koncernbolag		-529	-154
Övriga räntekostnader	Not 13	-2 575	-3 216
Resultat efter finansiella poster		-94	-2 864
Bokslutsdispositioner	Not 14	-	-63
Skatter	Not 15,29	2 051	2 415
Årets resultat	Not 29	1 957	-512

Moderbolagets kassaflödesanalys

Tkr		2008	2007
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		-94	-2 864
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	Not 41	-247	120
		-341	-2 744
Betald skatt		762	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		421	-2 744
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Minskning/Ökning av rörelsefordringar		4 153	-11 929
Ökning/Minskning av rörelseskulder		16 658	-8 171
Kassaflöde från den löpande verksamheten	Not 41	21 232	-22 844
Investeringsverksamheten			
Investeringar i övriga anläggningstillgångar		0	-457
Försäljning av anläggningstillgångar		0	37 738
Kassaflöde från investeringsverksamheten		0	37 281
Finansieringsverksamheten			
Ökning/Minskning av räntebärande skulder		7 393	-10 230
Utdelning till aktieägare		-9 077	-3 026
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-1 684	-13 256
Årets kassaflöde		19 548	1 181
Likvida medel vid årets början		19 569	18 388
Likvida medel vid årets slut	Not 35,41	39 117	19 569

Moderbolagets balansräkning

Tkr		2008-12-31	2007-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	Not 23	403	479
		403	479
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernbolag	Not 25,42	137 978	137 978
Andelar i intressebolag	Not 26,42	1 500	1 500
Uppskjuten skattefordran	Not 33	285	393
		139 763	139 871
Summa anläggningstillgångar		140 166	140 350
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Fordringar hos koncernbolag		19 101	18 213
Aktuell skattefordran		349	1 111
Övriga fordringar		205	5 261
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 28	524	509
		20 179	25 094
Kassa och bank	Not 42	39 117	19 569
Summa omsättningstillgångar		59 296	44 663
SUMMA TILLGÅNGAR		199 462	185 013

Moderbolagets balansräkning

Tkr		2008-12-31	2007-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	Not 29		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital	Not 30	37 819	37 819
Reservfond		58 872	58 872
		96 691	96 691
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		40 062	44 099
Årets resultat		1 957	-512
		42 019	43 587
Summa eget kapital		138 710	140 278
Obeskattade reserver	Not 31	1 378	1 378
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	Not 32	5 417	5 741
Summa avsättningar		5 417	5 741
Långfristiga skulder			
Långfristiga räntebärande skulder	Not 36,38,42	33 045	24 988
Summa långfristiga skulder		33 045	24 988
Kortfristiga skulder			
Checkräkningskredit	Not 35,38,42	-	-
Övriga räntebärande skulder	Not 36,38,42	7 367	8 031
Leverantörsskulder	Not 42	296	929
Skulder till koncernbolag		10 915	1 402
Övriga skulder		108	101
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 37	2 226	2 165
Summa kortfristiga skulder		20 912	12 628
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		199 462	185 013
STÄLLDA SÄKERHETER	Not 38	2 000	72 149
ANSVARSFÖRBINDELSER	Not 39	12 043	10 719

Elos AB (namnändrat från AB Westergyllen), org.nr 556021-9650, är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Lidköping kommun, Västra Götalands län.

Elos årsredovisning för verksamhetsåret 2008 är undertecknad av styrelsen och verkställande direktören den 20 februari 2009. De i årsredovisningen ingående resultat- och balansräkningarna för moderbolaget och koncernen ska fastställas på årsstämman i Elos AB som hålls den 29 april 2009.

Redovisningsprinciper Elos koncernredovisning är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS). Eftersom moderbolaget är ett bolag inom EU tillämpas bara av EU godkända IFRS. Koncernredovisningen är vidare upprättad i enlighet med svensk lag genom tillämpning av RFR 1.2 Kompletterande redovisningsregler för koncerner från Rådet för finansiell rapportering. Moderbolagets årsredovisning är upprättad i enlighet med svensk lag och med tillämpning av RFR 2.2 Redovisning för juridiska personer från Rådet för finansiell rapportering. Detta innebär att IFRS värderings- och upplysningsregler tillämpas med de avvikelser som framgår av avsnittet Moderbolagets redovisningsprinciper.

Nya och ändrade redovisningsprinciper Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder är oförändrade från dem som tillämpades i årsredovisningen 2007.

Tillämpning av ej ikraftträdde redovisningsstandard Redovisningsstandarder som ännu ej trätt i kraft bedöms ej få någon påverkan på koncernens resultat och ställning. Nedan beskrivs kortfattat de standarder och tolkningar som ännu inte har trätt i kraft.

IAS 1 Omarbetade IAS 1, Utformning av finansiella rapporter, ska tillämpas från och med 1 januari 2009. Standarden delar upp förändringar i eget kapital till följd av transaktioner med ägare och andra förändringar. Uppställningen över förändringar i eget kapital kommer endast att innehålla detaljer avseende ägartransaktioner. Andra förändringar än ägartransaktioner i eget kapital presenteras på en rad i uppställningen över förändringar i eget kapital. Därutöver introducerar standarden begreppet "statement of comprehensive income" som visar alla poster avseende intäkter och kostnader, antingen i en enskild uppställning, eller i två sammanhängande uppställningar. Koncernen har inte ännu utvärderat huruvida en eller två uppställningar kommer att användas.

IFRS 8 Från och med 1 januari 2009 kommer IFRS 8, Rörelsesegment, att ersätta IAS 14, Segmentsrapportering. IFRS 8 innehåller upplysningskrav avseende koncernens rörelsesegment och ersätter kravet att definiera primära och sekundära segment baserat på rörelsegrenar och geografiska områden enligt IAS 14. Den nya standarden kräver istället att segmentinformation presenteras utifrån ledningens perspektiv, vilket innebär att den presenteras på det sätt som används i den interna rapporteringen. Ledningen har kommit fram till att rörelsesegmenten som bestäms utifrån IFRS 8 är samma som segmentrapporteringen som tidigare identifierats utifrån IAS 14.

IAS 23 Enligt omarbetad IAS 23 Lånekostnader ska aktivering göras av lånekostnader när dessa hänför sig till tillgångar som med nödvändighet tar en betydande tid i anspråk att färdigställa för avsedd användning eller försäljning. Standarden ska tillämpas från och med räkenskapsåret 2009 och bedöms inte få några väsentliga effekter för finansiella rapporter.

Koncernredovisning Koncernredovisningen baseras på historiska anskaffningsvärden, med undantag för finansiella instrument som redovisas till verkligt värde. Det redovisade värdet på tillgångar och skulder som säkrats, och som normalt redovisas till anskaffningsvärde, har justerats för förändringar i de verkliga värden som hänför sig till de risker som säkrats (säkring av verkligt värde).

Koncernbokslutet omfattar moderbolaget och samtliga dotterbolag, varmed avses de bolag i vilka Elos AB äger mer än 50 procent av aktiernas röstvärde, eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande. De finansiella rapporterna för moderbolaget och dotterbolagen som tas in i koncernredovisningen avser samma period och är upprättade enligt de redovisningsprinciper som gäller för koncernen.

Affärsområdet Elektronik som omfattade dotterbolaget Elektromekanik i Årjäng AB avyttrades vid månadsskiftet november/december 2007. Resultatet från affärsområdet för perioden 1 januari till 30 november 2007 ingår i årsredovisning liksom omvärderingen av Hemasure-projektet som påverkat resultatet under fjärde kvartalet 2007. Resultatet från de avvecklade verksamheterna har exkluderats från alla intäkt- och kostnadsposter i resultaträkningen och redovisas som ett netto, efter skatt, i posten "Resultat från avvecklade verksamheter".

Alla koncerninterna mellanhandlarna, intäkter, kostnader, vinster eller förluster som uppkommer i transaktioner mellan företag som omfattas av koncernredovisningen elimineras i sin helhet.

Ett dotterbolag tas med i koncernredovisningen från förvärvstidpunkten, vilken är den dag då moderbolaget får ett bestämmande inflytande, och ingår i koncernredovisningen fram till den dag det bestämmande inflytandet upphör.

Vid förvärv av bolag tillämpas förvärvsmetoden vilket innebär bland annat att anskaffningsvärdet fördelas på förvärvade tillgångar, övertagna åtaganden och skulder vid förvärvstidpunkten på basis av dessas verkliga värden.

Som intressebolag redovisas bolag där Elos AB har ett aktieinnehav som motsvarar minst 20 procent och högst 50 procent av röstvärdet eller på annat sätt har ett betydande inflytande. Intressebolag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Denna metod innebär att bokförda värdet på aktierna i intressebolag förändras med koncernens andel i intressebolagets resultat minskat med erhållen utdelning.

I koncernredovisningen ingående utländska dotterbolags resultat- och balansräkningar har omräknats enligt den så kallade dagskursmetoden. Denna metod innebär att balansräkningen omräknas till balansdagens kurs och resultaträkningen till genomsnittskurs. Härvid uppkommer omräkningsdifferens har förts direkt till det egna kapitalet.

Kritiska redovisningsfrågor samt uppskattningar och bedömningar Vid upprättandet av Elos koncernredovisning har styrelsen och verkställande direktören inte iden-

tifierat några kritiska redovisningsfrågor som haft stor betydelse för redovisade belopp.

Vissa antaganden om framtiden och vissa uppskattningar och bedömningar per balansdagen har särskild betydelse för värderingen av tillgångarna och skulderna i balansräkningen.

Innehavet i fd Hemapure omvärderades under 2007 och motsvarar verkligt värde. Se not 16, 26.

Redovisning av kostnaden för förmånsbestämda pensionsplaner är baserad på aktuariella beräkningar som i sin tur grundar sig på utvecklingen av olika faktorer. Se not 32.

Värdet på goodwill prövas minst en gång per år med avseende på eventuellt nedskrivningsbehov. Prövningen kräver en bedömning av nyttjandevärdet på den kassagenererande enhet, eller grupper av enheter, till vilken goodwillvärdet är hänförligt. Detta kräver i sin tur att det förväntade framtida kassaflödet från den kassagenererande enheten uppskattas samt en relevant diskonteringsränta fastställs för beräkning av kassaflödets nuvärde. De bedömningar som gjorts per den 31 december 2008 anges i not 18.

Rörelseförvärv IFRS 3 tillämpas på rörelseförvärv och innebär att verkligt värde på identifierbara tillgångar och skulder i den förvärvade verksamheten fastställs vid förvärvstidpunkten. Identifierbara tillgångar och skulder innefattar även tillgångar, skulder och avsättningar inklusive förpliktelser och anspråk från utomstående part som inte redovisas i den förvärvade verksamhetens balansräkning. Avsättningar görs inte för utgifter avseende planerade omstruktureringsåtgärder som är en del av förvärvet. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet för förvärvet och förvärvad andel av nettotillgångarna i den förvärvade verksamheten klassificeras som goodwill och redovisas som immateriell tillgång i balansräkningen.

Nyttjandeperioden för varje enskild immateriell tillgång fastställs och skrivs av över nyttjandeperioden. Om nyttjandeperioden bedöms som obestämbar sker ingen avskrivning. En bedömning som resulterar i att en immateriell tillgångs nyttjandeperiod är obestämbar beaktar alla relevanta förhållanden och grundas på att det inte finns någon förutsebar bortre tidsgräns för det nettokassaflöde som tillgången genererar. Nyttjandeperioden för goodwill antages generellt som obestämbar.

Rapportering för segment Elos är organiserad i två affärsområden, Medicinteknik och Precisionsteknik. Dessa rörelsesegment utgör den primära indelningsgrunden för segmentinformationen. Koncernen bedriver verksamhet i Sverige och Danmark. Huvuddelen av verksamheten bedrivs i Sverige.

Finansiella instrument Finansiella tillgångar och skulder redovisas initialt till sitt anskaffningsvärde vilket då motsvarar dess verkliga värde. Finansiella tillgångar och skulder i utländsk valuta omvärderas till svenska kronor med beaktande av balansdagens valutakurs. Utestående derivat redovisas till verkligt värde i balansräkningen och förändringen redovisas i resultaträkningen. Se även not 42.

Intäkter Intäkter redovisas när varorna är levererade och äganderätten har övergått till köparen.

Avskrivningar Avskrivningar enligt plan är beräknade på tillgångarnas anskaffningsvärden, i förekommande fall reducerade med erhållna lokaliseringsbidrag. Tidigare gjorda uppskrivningar har inräknats i tillgångarnas anskaffningsvärden. Avskrivningssatserna baseras på tillgångarnas beräknade nyttjandeperioder.

Avskrivningar enligt plan uppgår till följande procentsatser:

Byggnader	2–4 %
Markanläggningar	3,75–5 %
Fordon och lättare maskiner	20 %
Övriga maskiner	10–20 %
Datorer och kontorsmaskiner	20–33 %
Övriga inventarier	10 %
Patent och övriga immateriella tillgångar	20 %
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	se nedan

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten består av utvecklingskostnader för framtagning av nya produkter hos Elos Fixturlaser. De balanserade utvecklingskostnaderna skrivs av linjärt över tillgångarnas uppskattade nyttjandeperioder. De nu redovisade tillgångarna bedöms ha en nyttjandeperiod om tre till fem år.

Nedskrivningar Elos tillämpar IAS 36 Nedskrivningar vilket innebär att det görs en bedömning av enskilda tillgångars, grupper av tillgångars eller kassagenererande enheters återvinningsvärde då det finns indikationer på att en tillgång har minskat i värde. Är det bokförda värdet högre än återvinningsvärdet sker en nedskrivning till återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet.

Lånekostnader Lånekostnader belastar resultatet i den period till vilken de hänförs, oavsett hur de upplånade medlen har använts.

Skatt Inkomstskatt och uppskjuten skatt redovisas enligt IAS 12 Inkomstskatter.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Beloppen beräknas efter hur de temporära skillnaderna förväntas bli reglerade och med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Temporära skillnader beaktas ej i koncernmässig goodwill och inte heller i skillnader hänförliga till aktier i koncernbolag. I koncernredovisningen är obeskattade reserver uppdelade på uppskjuten skatteskuld och eget kapital. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skattebetalningar i framtiden.

Skattesatsen för Sverige i årets bokslut är 28 procent. Se not 15.

Pensioner Elos åtagande för pensioner fullgörs genom fortlöpande utbetalningar till fristående myndigheter eller försäkringsbolag samt genom avsättningar och utbetalningar som omfattas av det så kallade FPG/PRI-systemet.

Pensionsåtaganden genom förmånsbestämda planer beräknas i koncernen enligt aktuariella metoder och ersättningsbeloppen beräknas enligt den så kallade Projekt Unit Credit Method och minskas med marknadsvärdet av pensionstillgångar. Metoden innebär att varje tjänstgöringsperiod anses ge upphov till en tillkommande enhet av den slutliga förpliktelsen. Varje enhet beräknas separat och tillsammans utgör de den totala förpliktelsen på balansdagen. Avsikten med principen är att kostnadsföra pensionsbetalningarna linjärt under anställningstiden. Beräkningen görs årligen av oberoende aktuarier. Den förmånsbestämda skulden värderas därvid till nuvärdet av förväntade framtida utbetalningar med användande av en diskonteringsränta, som motsvarar räntan som anges i not 32.

Beräknade aktuariella vinster och förluster redovisas inte inom den tioprocentiga korridoren. Det är först när aktuariella vinster och förluster faller utanför korridoren som intäkter respektive kostnader redovisas. Resultatfördelningen sker över pensionsförpliktelsens förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstid.

Redovisningen tillämpas beträffande alla identifierade förmånsbestämda pensionsplaner i koncernen. Koncernens utbetalningar avseende avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som kostnad under den period de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

Statliga stöd Statliga bidrag relaterade till tillgångar redovisas i balansräkningen genom att bidraget reducerar tillgångens redovisade värde. Statliga bidrag som erhålls för att täcka en viss kostnad redovisas som en minskning av motsvarande kostnader.

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten Utgifter för utveckling av egna produkter i dotterbolaget Elos Fixturlaser redovisas som immateriell tillgång i balansräkningen under rubriken Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten när följande förhållanden föreligger:

Det är tekniskt möjligt att färdigställa den nyutvecklade produkten så att den kan säljas. Det är bolagets avsikt att färdigställa produkten och sälja den. Bolaget har förutsättningar att sälja produkten och den bedöms komma att medföra ekonomiska fördelar för bolaget. Det finns adekvata tekniska, finansiella och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och att sälja produkten. Bolaget måste också på ett tillförlitligt sätt kunna beräkna de utgifter för utveckling som kan hänföras till den nya produkten.

Goodwill Nedskrivningsbehovet prövas minst årligen för immateriella tillgångar, inklusive goodwill, med obestämbar nyttjandeperiod. Nedskrivningsbehovet för goodwill prövas genom följande förfarande.

Det goodwillvärde som fastställs per förvärvstidpunkten fördelas på kassagenererande enheter, eller grupper av kassagenererande enheter. Till dessa kassagenererande enheter kan hänföras även tillgångar och skulder som vid förvärvstidpunkten redan finns i koncernen. Varje sådant kassaflöde som goodwill fördelas till motsvaras av den läg-

sta nivån inom koncernen på vilken goodwill övervakas i företagets styrning och är inte en större del av koncernen än ett segment, vilket motsvarar en rörelsegren eller ett geografiskt område enligt koncernens segmentsrapportering. Se not 18.

Ett nedskrivningsbehov föreligger när det återvinningsbara beloppet avseende en kassagenererande enhet (eller grupper av kassagenererande enheter) understiger redovisat värde. En nedskrivning redovisas då i resultaträkningen.

Leasingavtal Leasingavtal redovisas i koncernen enligt IAS 17 Leasingavtal. Leasing klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överfört till leasetagaren. I annat fall är det fråga om operationell leasing. I korthet innebär finansiell leasing att gällande anläggningstillgång redovisas som tillgångspost i balansräkningen medan en motsvarande skuld bokas upp på passivsidan av balansräkningen. I resultaträkningen redovisas planenliga avskrivningar på tillgången i enlighet med bolagets avskrivningsprinciper. Den del av leasingavgiften som avser ränta redovisas som finansiell kostnad i resultaträkningen medan resterande del av leasingavgiften minskar uppbokad skuld. Operationell leasing innebär i korthet att någon tillgångs- eller motsvarande skuldpost inte redovisas i balansräkningen hos leasingtagaren.

Varulager Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningskostnaden enligt den så kallade först in- först ut-principen och verkliga värdet. Erforderligt avdrag har gjorts för inkurans.

Avsättningar Avsättningar redovisas enligt IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar. En avsättning redovisas i balansräkningen när det finns ett åtagande och det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet samt att en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Moderbolagets redovisningsprinciper Moderbolaget tillämpar RFR 2.2 Redovisning för juridiska personer från Rådet för finansiell rapportering. Detta innebär att moderbolaget tillämpar IFRS värderings- och upplysningsregler med bland annat nedan angivna avvikelser.

Erlagda pensionspremier samt förändring av redovisad pensionsskuld till FPG/PRI redovisas fortlöpande som en pensionskostnad.

Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing.

Koncernbidrag och aktieägartillskott redovisas i enlighet med uttalande från Redovisningsrådets Akutgrupp. Detta innebär att koncernbidrag och aktieägartillskott samt därtill hörande skatt har redovisats direkt i det egna kapitalet och ej över resultaträkningen.

Närstående transaktioner Utöver vad som anges i not 1 och vad som framgår av information i förvaltningsberättelsen om fd Hemapure har inga närstående transaktioner förekommit.

Belopp i tkr där ej annat anges

1 Personal och personalkostnader

Medelantalet anställda fördelade på kvinnor och män	2008			2007		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Koncernen						
Sverige	184	56	240	257	122	379
Danmark	87	41	128	96	42	138
	271	97	368	353	164	517
Moderbolaget						
Sverige	2	2	4	2	2	4
Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2008			2007		
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Totalt	Styrelse och VD	Övriga anställda	Totalt
Koncernen						
Löner och andra ersättningar (varav resultatlön)	6 724 (529)	150 134 (124)	156 858 (653)	7 734 (789)	169 440 (200)	177 174 (989)
sociala kostnader (varav pensionskostnader)	3 537 (1 972)	38 057 (10 439)	41 594 (12 411)	3 993 (2 131)	46 509 (11 443)	50 502 (13 574)
	10 261	188 191	198 452	11 727	215 949	227 676
Moderbolaget						
Löner och andra ersättningar (varav resultatlön)	2 348 (196)	1 728 (124)	4 076 (320)	2 282 (299)	1 812 (200)	4 094 (499)
sociala kostnader (varav pensionskostnader)	1 476 (772)	678 (203)	2 154 (975)	1 490 (752)	857 (234)	2 347 (989)
	3 824	2 406	6 230	3 772	2 669	6 441
Löner, andra ersättningar per land	2008			2007		
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Totalt	Styrelse och VD	Övriga anställda	Totalt
Moderbolaget i Sverige	2 348	1 728	4 076	2 282	1 812	4 094
Dotterbolag i Sverige	2 610	78 117	80 727	3 632	106 564	110 196
Dotterbolag i Danmark	1 766	70 289	72 055	1 820	61 064	62 884
	6 724	150 134	156 858	7 734	169 440	177 174

År 2007 inkluderar avvecklade verksamheter fram till försäljningsdatum.

Kapitalvärdet av samtliga pensionsförpliktelser, utöver tjänstepensioner enligt ITP-planen m m och övriga skuldförda pensionsförpliktelser, uppgick vid 2008 års utgång till 1.083 tkr (1.402) i koncernen och med samma belopp i moderbolaget. Av moderbolagets förpliktelser avsåg 1.083 tkr (1.402) den nuvarande ordföranden och tidigare verkställande direktören Sture Öster. Samtliga förpliktelser har tryggats med engångsbetalda kapitalförsäkringar. Pensionsförpliktelserna är i samtliga fall begränsade till vad som faller ut på tecknad kapitalförsäkring.

Ersättning till styrelse och ledande befattningshavare Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämans beslut. Något särskilt arvode utgår ej för kommittéarbete. Separat arvode utgick 2007 till externa ledamöter i dotterbolagsstyrelser.

Arbetsstagarrepresentanter erhåller ej arvode.

Ersättning till verkställande direktör och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, bilförmån, rörlig ersättning samt pension. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör koncernledningen. Den rörliga ersättningen kan variera beroende på befattning och kan maximalt utgöra 30 till 40 procent av fast lön. Den rörliga ersättningen baseras på utfall av resultat och kassaflöde i koncernen samt uppnått resultat i viktiga förbättringsområden.

Berednings- och beslutsprocess

Styrelsen har utsett en ersättningskommitté som behandlar och beslutar om ersättningar till VD och till VD direkt rapportering befattningshavare.

Ersättningar och övriga förmåner under året

I enlighet med bolagstämmans beslut om arvoden till styrelsen har under 2008 utbetalats 610 tkr (570 tkr). Till styrelsens ordförande Sture Öster har utbetalats styrelsearvode med 140 tkr (130 tkr). Sture Öster var också styrelseledamot i några dotterbolag under 2007 och har för detta erhållit styrelsearvode med 70 tkr.

Tidigare styrelseledamoten Lennart Mårtensson var styrelseledamot under 2007 i dotterbolagen Elos Pinol A/S, Elos Medical AB och Elos Precision AB och har för motsvarande tid erhållit styrelsearvode med 33 tkr. Styrelseledamot Lars Spongberg var styrelseledamot under 2007 i dotterbolaget Elos Fixturlaser AB och har för detta erhållit styrelsearvode med 15 tkr.

Styrelsesuppleanten Thomas Öster var styrelseledamot under 2007 i Elektromekan i Årjäng AB och har för detta erhållit styrelsearvode med 25 tkr.

Till verkställande direktören har utgått lön och annan ersättning inkl bilförmån som sammanlagt 1.738 tkr (1.788 tkr).

I årets ersättning ingår resultatlön med 196 tkr. Av ersättningen 2007 utgjorde 299 tkr resultatlön. Resultatlönen baseras på koncernens resultat och kassaflöde.

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Bolaget betalar en årlig premie för verkställande direktörens pensionsförsäkring motsvarande ITP-planen med ett tillägg motsvarande fyra basbelopp. Pensionsgrundande lön är grundlönen samt ett genomsnitt av de tre senaste årens rörliga ersättningar. Pensionen är avgiftsbestämd. Den betalda pensionspremien för 2008 uppgick sammanlagt till 559 tkr (536 tkr). Vid uppsägning från bolagets sida gäller en uppsägningstid på 24 månader med avräkning mot andra inkomster under uppsägningstid. Vid uppsägning från verkställande direktörens sida gäller en uppsägningstid på sex månader. Inga särskilda avtal finns beträffande avgångsvederlag.

Not 1 forts

Till övriga personer i koncernledningen har under 2008 utgått lön och annan ersättning inkl bilförmån om sammanlagt 1.351 tkr (1.436 tkr). I årets ersättning ingår resultatlönen med 124 tkr.

Av ersättningen 2007 utgjorde 190 tkr resultatlönen. Resultatlönen baseras på koncernens resultat och kassaflöde och uppnådda mål i viktiga förbättringsområden. Pensionsåldern för övriga ledande befattningshavare är 65 år. Bolaget betalar en årlig premie för övriga ledande befattningshavares pensionsförsäkring motsvarande ITP-planen med ett tillägg motsvarande ett basbelopp.

Pensionsgrundande lön är grundlönen samt ett genomsnitt av de tre senaste årens rörliga ersättning.

Pensionen är avgiftsbestämd. Den för 2008 betalda pensionsförsäkringen uppgick till 208 tkr (197 tkr).

Avtal för övriga ledande befattningshavare överensstämmer med årsstämans beslut om riktlinjer till ledande befattningshavare.

Till ledande befattningshavare i dotterbolagen inkl dotterbolags VD, totalt 28 personer (34), har lön och annan ersättning inkl bilförmån utgått om sammanlagt 19.037 tkr (21.463).

Pensionskostnader uppgick till 2.819 tkr (3.135).

Utöver vad som redovisats ovan har inga andra ersättningar eller förmåner utgått till styrelseledamöter eller ledande befattningshavare. Några andra transaktioner med närstående har inte förekommit.

Könsfördelning inom styrelse och företagsledning (Antal personer)

	2008			2007		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Styrelseledamöter inkl suppleanter						
Koncernen	25	2	27	32	2	34
varav moderbolaget	7	1	8	6	1	7

	2008			2007		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Företagsledningar						
Koncernen	27	4	31	33	4	37
varav moderbolaget	2	1	3	2	1	3

2 Nettoomsättning

Under 2007 har segmentet Elektronik avyttrats. Redovisad nettoomsättning avser enbart kvarvarande verksamheter. Moderbolagets intäkter nedan är interna.

Moderbolagets intäkter fördelar sig enligt följande (mkr):

	2008	2007
Administrationsarvodena	4,0	4,1
Övrigt	-	-
Summa	4,0	4,1

3 Information om segment

Medicinteknik

Affärsområdet Medicinteknik består av dotterbolagen Elos Medical och Elos Pinol. Bolagen tillverkar medicintekniska produkter.

Precisionsteknik

Affärsområdet Precisionsteknik består av dotterbolagen Elos Precision och Elos Fixturlaser. Bolagen tillverkar finmekaniska produkter och laserbaserade system för uppriktning och positionering.

Avvecklad verksamhet

Avvecklad verksamhet avser bokfört värde av fd Hemapure.

2008	Medicin-	Precisions-	Övrigt/	
Mkr	teknik	teknik	Eliminering	Summa
Intäkter				
Extern försäljning	307,1	194,2	-1,9	499,4
Intern försäljning	0,7	0,0	-0,7	0,0
Summa intäkter	307,8	194,2	-2,6	499,4

Resultat

Rörelseresultat före ofördelade kostnader	36,4	21,0		57,4
Ofördelade kostnader				-7,1
Rörelseresultat	36,4	21,0		50,3
Ränteintäkter m m				1,4
Räntekostnader m m				-14,7
Skatt på årets resultat				-9,9
Årets nettoresultat				27,1

Not 3 forts

Övriga upplysningar	Medicin-	Precisions-	Avvecklad	
Mkr	teknik	teknik	verksamhet	Summa
Tillgångar	389,0	147,5	1,5	538,0
Ofördelade tillgångar				33,4
Summa tillgångar	389,0	147,5		571,4

Skulder	67,5	32,7		100,2
Ofördelade skulder				272,1
Summa skulder	67,5	32,7		372,3

Investeringar 32,3 11,0

Avskrivningar 21,0 12,3

Övriga kostnader som ej motsvaras av utbetalningar

0,6 0,7

2007	Medicin-	Precisions-	Övrigt/	
Mkr	teknik	teknik	Eliminering	Summa
Intäkter				
Extern försäljning	269,6	166,6	-3,4	432,8
Intern försäljning	0,2	0,9	-1,1	0,0
Summa intäkter	269,8	167,5	-4,5	432,8

Resultat

Rörelseresultat före ofördelade kostnader	39,9	15,6		55,5
Ofördelade kostnader				-5,4
Rörelseresultat	39,9	15,6		50,1
Ränteintäkter m m				0,4
Räntekostnader m m				-13,2
Skatt på årets resultat				-9,4

Årets nettoresultat för kvarvarande verksamhet

27,9

Not 3 forts

Övriga upplysningar Mkr	Medicin- teknik	Precisions- teknik	Avvecklad verksamhet	Summa
Tillgångar	351,7	137,4	1,5	490,6
O fördelade tillgångar				28,7
Summa tillgångar	351,7	137,4		519,3
Skulder	65,0	36,0		101,0
O fördelade skulder				243,9
Summa skulder	65,0	36,0		344,9
Investeringar	36,5	6,5		
Avskrivningar	17,2	12,2		
Övriga kostnader som ej motsvaras av utbetalningar	0,5	0,9		

Försäljning uppdelad efter marknad

Nedanstående tabell visar fördelningen av koncernens försäljning per marknad, oavsett var produkterna har tillverkats.

Mkr	2008	2007
Sverige	224,8	192,6
Norden exkl Sverige	120,2	100,9
Europa exkl Norden	104,6	95,6
Nordamerika	22,8	22,0
Övriga marknader	27,0	21,7
Summa för kvarvarande verksamheter	499,4	432,8

Tillgångar och investeringar per geografiskt område

Nedanstående tabell visar det redovisade värdet på tillgångar samt investeringar fördelade på geografiska områden efter var tillgångarna är belägna.

Mkr	Tillgångar		Investeringar	
	2008	2007	2008	2007
Sverige	309,1	290,2	26,7	34,1
Danmark	262,3	229,1	18,0	12,2
Övriga marknader	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	571,4	519,3	44,7	46,3

4 Inköp och försäljning mellan koncernbolag

Av moderbolagets intäkter avsåg 4,0 mkr (4,1) intäkter från koncernbolag. Några inköp från koncernbolag har ej förekommit under året.

5 Information angående ersättning till revisorer

Arvode och kostnadsersättningar	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ernst & Young AB Revisionsuppdrag	803	824	263	283
Andra uppdrag	58	126	17	114
Summa	861	950	280	397

6 Avskrivningar enligt plan

Koncernen 2008	Kostnad för sålda varor	Förs.- kostn.	Utveckl.- kostn.	Adm.- kostn.	Summa
Övriga immateriella tillgångar	98				98
Balanserade utvecklingskostnader			3 435		3 435
Byggnader	3 701			176	3 877
Markanläggningar	22			2	24
Maskiner och andra tekniska anläggningar	21 021			1 218	22 239
Inventarier, verktyg och installationer	3 623	563	92	448	4 726
Summa	28 465	563	3 527	1 844	34 399

Not 6 forts

Koncernen 2007	Kostnad för sålda varor	Förs.- kostn.	Utveckl.- kostn.	Adm.- kostn.	Summa
Balanserade utvecklingskostnader			3 011		3 011
Byggnader	2 831			109	2 940
Markanläggningar	22			2	24
Maskiner och andra tekniska anläggningar	19 179			1 197	20 376
Inventarier, verktyg och installationer	3 641	619	109	414	4 783
Summa	25 673	619	3 120	1 722	31 134

Moderbolaget

2008	Adm.- kostn.	Summa
Inventarier	72	72
Summa	72	72

2007	Adm.- kostn.	Summa
Inventarier	59	59
Summa	59	59

7 Övriga rörelseintäkter

	Koncernen	
	2008	2007
Vinst vid försäljning av övriga anläggningstillgångar	1 400	3 047
Kursvinster	233	95
Övrigt	1 490	447
Summa	3 123	3 589

8 Övriga rörelsekostnader

Koncernen	2008	2007
Kursförluster	-281	-
Övrigt	-9	-113
Summa	-290	-113

9 Kostnader fördelade på kostnadslag

Nedanstående kostnader omfattar kostnad för sålda varor, försäljningskostnader, administrationskostnader och utvecklingskostnader för kvarvarande verksamheter.

Koncernen	2008	2007
Material inkl underentreprenader	148 694	122 226
Ersättningar till anställda	198 452	176 377
Avskrivningar	34 399	31 134
Övriga kostnader	70 377	56 449
Summa	451 922	386 186

10 Resultat från andelar i koncernbolag

Moderbolaget	2008	2007
Utdelning	7 538	5 000
Vinst försäljning dotterbolag	-	7 669
Summa	7 538	12 669

11 Resultat från andelar i intressebolag

Moderbolaget	2008	2007
Värdering till verkligt värde av innehavet i fd Hemapure	-	-6 997
Summa	0	-6 997

12 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen	2008	2007
Ränteintäkter	1 331	298
Kursdifferenser	55	-
Övrigt	26	123
Summa	1 412	421
Moderbolaget	2008	2007
Ränteintäkter	1 278	200
Kursdifferenser	234	-
Summa	1 512	200

13 Övriga räntekostnader och liknande resultatposter

Koncernen	2008	2007
Räntekostnader	-14 521	-13 137
Kursdifferenser	-203	-113
Summa	-14 724	-13 250
Moderbolaget	2008	2007
Räntekostnader	-2 575	-2 151
Kursdifferenser	-	-1 065
Summa	-2 575	-3 216

14 Bokslutsdispositioner

Moderbolaget	2008	2007
Skillnad mellan bokförd avskrivning och avskrivningar enligt plan på - maskiner och inventarier	-	-63
Summa	0	-63

15 Skatter

Koncernen	2008	2007
Aktuell skatt	-3 580	-2 530
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-5 504	-6 885
Summa skatt	-9 084	-9 415

Skillnaden mellan koncernens redovisade skattekostnad och skattekostnad baserad på gällande skattesats består av följande komponenter:

Koncernen	2008	2007
Redovisat resultat före skatt	37 018	37 305
Skatt enligt gällande skattesats	-10 365	-10 445
Effekt av skattemässigt ej avdragsgilla kostnader:		
Effekt till följd av ändrad skattesats	835	-
Av-/nedskrivning koncernmässiga övervärden	-52	-68
Aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder	-	-137
Skillnader i utländska skattesatser	419	-
Övrigt	79	1 235
Redovisad skattekostnad	-9 084	-9 415

Den gällande skattesatsen i Sverige är 28 procent och i Danmark 25 procent för inkomståret 2008. Vid beräkning av uppskjuten skatt har 26,3 procent använts som skattesats enligt bestämmelser för inkomståret 2009 i Sverige.

Moderbolaget	2008	2007
Aktuell skatt i resultaträkningen	-	-
Skatt hänförlig till koncernbidrag	2 159	2 494
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-108	-79
Summa	2 051	2 415

16 Avvecklade verksamheter

2008
Tilläggsköpeskilling på 4 710 tkr har erhållits under året enligt avtal.

2007

Avvecklade verksamheter

Vid månadsskiftet november/december 2007 såldes dotterbolaget Elektromekan i Årjäng AB. Värdet av de sålda tillgångarna och skulderna i Elektromekan vid försäljningen var följande:

Tillgångar	Belopp
Immateriella tillgångar	634
Byggnader och mark	12 212
Maskiner och andra tekniska anläggningar	21 340
Aktier	40
Varulager	67 785
Kortfristiga fordringar	58 443
Likvida medel	328
Summa tillgångar	160 782

Skulder

Avsättning till pensioner	4 966
Uppskjuten skatt	1 245
Räntebärande skulder	46 112
Kortfristiga skulder	74 119
Summa skulder	126 442

Sålda nettotillgångar 34 340

Den totala köpeskillingen uppgår till 40.028 tkr och består av kontant erlagd köpeskilling, samt en tilläggsköpeskilling som är säkrad med bankgaranti.

Specifikation av avvecklade verksamheter	Belopp
Kontant köpeskilling	35 318
Ej erhållen tilläggsköpeskilling	4 710
Sålda nettotillgångar	-34 340
Kostnader hänförliga till försäljningen	-2 352
Löpande resultat i sålt bolag	1 182
Värdering till verkligt värde, Hemasure	-6 997
Resultat avvecklade verksamheter	-2 479

Segmentets intäkter och kostnader fram till avyttringstidpunkten den 30/11 2007 har redovisats som avvecklade verksamheter.

Avvecklade verksamheter

Intäkter	250,2
Kostnader	-252,2
Resultat före skatt	-2,0
Skatt	-0,5
Resultat efter skatt	-2,5

17 Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

Koncernen	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	25 012	22 384
Årets inköp	2 982	2 628
Utgående anskaffningsvärde	27 994	25 012
Ingående avskrivningar	14 476	11 465
Årets avskrivningar	3 435	3 011
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	17 911	14 476
Redovisat värde vid årets slut	10 083	10 536

Nyttjandeperioden för balanserade utgifter för utvecklingsarbeten bedöms uppgå till mellan tre och fem år.

18 Goodwill

Koncernen	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	48 131	72 242
Avvecklade verksamheter	-	-24 779
Justering av tilläggsköpeskilling	-	-1 023
Omräkningsdifferenser	5 963	1 691
Utgående anskaffningsvärde	54 094	48 131
Ingående avskrivningar	9 702	34 481
Avvecklade verksamheter	-	-24 779
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	9 702	9 702
Redovisat värde vid årets slut	44 392	38 429

Koncernens goodwill från förvärvade verksamheter avser Elos Pinol 43,8 mkr (37,9). Avvecklade verksamheter år 2007 avser goodwill i Elektrome-kan som var nedskrivnen till noll.

Följande antaganden har använts vid den årliga prövningen om det föreligger ett nedskrivningsbehov hos en kassagenererande enhet på vilken goodwill har fördelats. Värderingarna är baserade på nuvärdet av framtida kassaflöde inom respektive enhet. Utgångsläget har varit budgeten för 2009 med en antagen årlig tillväxt på 5 procent under fem år och därefter en tillväxt på 3 procent. För att kompensera för osäkerheten i framtida tillväxt har diskonteringsfaktorn satts till 10 procent.

19 Övriga immateriella tillgångar

Koncernen	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	920	2 199
Avvecklade verksamheter	-	-1 279
Nyanskaffningar	2 224	-
Utgående anskaffningsvärde	3 144	920
Ingående avskrivningar	198	638
Avvecklade verksamheter	-	-440
Årets avskrivningar	98	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	296	198
Redovisat värde vid årets slut	2 848	722

Årets nyanskaffning avser främst investeringar som Elos Pinol har gjort i programvara.

20 Operationella leasingavtal

Koncernens kostnad för operationella leasingavtal har för 2008 uppgått till 7.055 tkr för kvarvarande verksamheter.

De operationella leasingavtalen består till största del av hyresavtal gäl-lande lokaler, då främst Elos Fixturlasers anläggning i Mölndal.

Koncernens framtida åtaganden för dessa avtal uppgår till följande belopp:

Avgifter som förfaller	Tkr
2009	6 155
2010	4 210
2011	2 694
2012	1 286
2013	-
efter 2013	-

21 Byggnader och mark

Byggnader	Koncernen	
	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	98 465	116 216
Nyanskaffningar	1 070	645
Avvecklade verksamheter	-	-17 965
Försäljning och utrangering	-1 842	-3 818
Omräkningsdifferenser	10 789	3 387
Omklassificering	15 624	-
Utgående anskaffningsvärde	124 106	98 465
Ingående avskrivningar	17 266	21 166
Avvecklade verksamheter	-	-6 653
Försäljning och utrangering	-1 842	-423
Omräkningsdifferenser	1 012	236
Årets avskrivningar	3 877	2 940
Utgående ackumulerade avskrivningar	20 313	17 266
Ingående nedskrivningar	0	1 043
Avvecklade verksamheter	-	-1 043
Utgående nedskrivningar	0	0
Redovisat värde vid årets slut	103 793	81 199

Markanläggningar	Koncernen	
	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	500	984
Avvecklade verksamheter	-	-484
Utgående anskaffningsvärde	500	500
Ingående avskrivningar	238	357
Avvecklade verksamheter	-	-143
Årets avskrivningar	24	24
Utgående ackumulerade avskrivningar	262	238
Redovisat värde vid årets slut	238	262

Mark	Koncernen	
	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	3 362	5 884
Avvecklade verksamheter	-	-2 197
Försäljning och utrangeringar	-	-442
Omräkningsdifferenser	322	117
Utgående anskaffningsvärde	3 684	3 362
Redovisat värde vid årets slut	3 684	3 362
Redovisat värde vid årets slut byggnader och mark	107 715	84 823

Taxeringsvärden	Koncernen	
	2008	2007
Byggnadsvärden	50 253	44 035
Markvärden	5 770	5 137
Summa	56 023	49 172

22 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	Koncernen	
	2008	2007
Maskiner m m		
Ingående anskaffningsvärde	318 459	434 270
Inköp	29 724	20 967
Avvecklade verksamheter	-	-125 971
Omräkningsdifferenser	19 418	5 894
Försäljningar och utrangeringar	-58 576	-16 701
Utgående anskaffningsvärde	309 025	318 459
Ingående avskrivningar	202 135	300 653
Försäljningar och utrangeringar	-56 379	-14 227
Avvecklade verksamheter	-	-108 739
Omräkningsdifferenser	12 893	4 072
Årets avskrivningar	22 239	20 376
Utgående ackumulerade avskrivningar	180 888	202 135
Ingående nedskrivning	563	1 858
Försäljningar och utrangeringar	-563	-337
Avvecklade verksamheter	-	-958
Utgående nedskrivningar	0	563
Redovisat värde vid årets slut	128 137	115 761
Erhållet lokaliseringsbidrag som har reducerat ackumulerat anskaffningsvärde	7 085	7 085
Leasingobjekt ingår i bokfört värde ovan med	40 029	28 572

Av årets investeringar har 24,4 mkr (16,8) finansierats genom leasing- och avbetalningskontrakt.

Leasingobjekten består till största del av svarvar, fräsar och liknande maskiner hos Elos Pinol.

De totala minimileaseavgifterna uppgår till 34,7 mkr (27,6). Nuvärdet av dessa uppgår till 31,6 mkr (24,3).

23 Inventarier och verktyg

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Inventarier m m				
Ingående anskaffningsvärde	49 064	74 186	696	542
Inköp	8 678	5 696	-	457
Avvecklade verksamheter	-	-30 250	-	-
Försäljningar och utrangeringar	-1 782	-568	-22	-303
Utgående anskaffningsvärde	55 960	49 064	674	696
Ingående avskrivningar enligt plan	36 894	55 583	217	392
Avvecklade verksamheter	-	-23 083	-	-
Försäljningar och utrangeringar	-1 750	-389	-18	-234
Årets avskrivningar	4 726	4 783	72	59
Utgående ackumulerade avskrivningar	39 870	36 894	271	217
Redovisat värde vid årets slut	16 090	12 170	403	479
Leasingobjekt ingår i bokfört värde ovan med	2 615	2 108	-	-

Leasingobjekten består till största del av datorer och personbilar.

De totala minimileaseavgifterna uppgår till 2,8 mkr (2,4). Nuvärdet av dessa uppgår till 2,6 mkr (2,2).

24 Pågående nyanläggningar

Koncernen	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	15 624	315
Omklassificering	-15 624	-
Nyanskaffningar	-	15 309
Redovisat värde vid årets slut	0	15 624

25 Andelar i koncernbolag

Moderbolaget	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	140 448	227 996
Avvecklade verksamheter	-	-86 525
Justering av tilläggsköpeskilling Elos Pinol A/S	-	-1 023
Utgående anskaffningsvärde	140 448	140 448
Ingående nedskrivningar	-2 470	-58 995
Avvecklade verksamheter	-	56 525
Utgående ackumulerade nedskrivning	-2 470	-2 470
Redovisat värde vid årets slut	137 978	137 978

År 2007 gjordes justering för tidigare nedskrivningar av Elektromekanik i Årjäng AB.

Dotterbolag	Dotter/dotterbolag	Kapital- och rösträttsandel	Antal andelar	Bokfört värde
Elos Pinol A/S		100%	1 000	70 149
Elos Medical AB		100%	2 600	27 987
	TioTec AB	100%	-	-
Elos Precision AB		100%	2 210	16 265
A.P. Fixturlaser AB		100%	2 000	23 000
Westair AB		100%	1 000	116
Förvaltnings AB Westibulen		100%	300	361
AB Westment		100%	1 000	100
Summa				137 978

Uppgift om dotterbolagens organisationsnummer och säte:

Dotterbolag	Dotter/dotterbolag	Org.nr	Säte
Elos Pinol A/S		13746184	Hilleröd, Danmark
Elos Medical AB		556055-1201	Skövde
	TioTec AB	556443-5153	Skövde
Elos Precision AB		556497-3237	Töreboda
A.P. Fixturlaser AB		556238-4437	Göteborg
Westair AB		556280-2784	Lidköping
Förvaltnings AB Westibulen		556094-9439	Lidköping
AB Westment		556245-0089	Lidköping

26 Andelar i intressebolag

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	0	17 853	17 825	17 853
Försäljning	-	-	-	-28
Avvecklade verksamheter	-	-16 353	-	-
Omklassificering - innehav för försäljning	-	-1 500	-	-
Utgående anskaffningsvärde	0	0	17 825	17 825
Ingående nedskrivning	0	-9 328	-16 325	-9 328
Avvecklade verksamheter	-	9 328	-	-
Årets nedskrivning	-	-	-	-6 997
Redovisat värde vid årets slut	0	0	1 500	1 500

Moderbolagets andelar i intressebolag	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Antal andelar	Bokfört värde
Diashunt Intressenter AB	29,2	29,2	29 168	1 500
Summa				1 500

Uppgift om intressebolagens organisationsnummer och säte:

Moderbolaget	Organisationsnummer	Säte
Diashunt Intressenter AB	556714-6021	Uppsala

Tillgångarna i Hemapure AB som uteslutande bestått av avtalet med Gambio överfördes i slutet av 2006 till Diashunt Intressenter AB. Omvärdering av innehavet har gjorts till verkligt värde. Tillgången har i koncernen klassificerats som innehav för försäljning.

27 Andra aktier och andelar

Koncernen	2008	2007
Ingående anskaffningsvärde	20	20
Redovisat värde vid årets slut	20	20

28 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Upplupna intäkter	1 593	1 005	275	354
Förutbetalda kostnader	3 218	3 566	108	155
Övrigt	889	333	141	-
Summa	5 700	4 904	524	509

29 Eget kapital

Utdelning

Styrelsen har föreslagit årsstämman att utdelning för verksamhetsåret 2008 ska utgå med 1:50 kr (1:50) per aktie.

Reserver

Koncernen	2008	2007
Omräkningsdifferenser		
Ingående ackumulerade omräkningsdifferenser	-143	-3 976
Årets omräkningsdifferens	13 911	3 833
Utgående ackumulerade omräkningsdifferenser	13 768	-143
Valutakursdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	2008	2007
Ingående ackumulerade valutakursdifferens	367	1 135
Årets valutakursdifferens	-7 967	-768
Utgående ackumulerade valutakursdifferenser	-7 600	367
Summa reserver	6 168	224

Moderbolaget

Koncernbidrag redovisade direkt i eget kapital	2008	2007
Lämnade och erhållna koncernbidrag netto	7 711	8 909
Skatt hänförlig till koncernbidrag	-2 159	-2 494
Summa	5 552	6 415

30 Aktiekapital

Under året har inga A-aktier (260 880) stämplats om till B-aktier.

Den 31 december 2008 bestod aktiekapitalet av 6.051.000 aktier med ett kvotvärde av 6:25 kr per aktie. Samtliga aktier är fria. Uppdelningen på de olika aktieslagen är följande:

Serie A (1 röst)	1 099 740
Serie B (1/10 röst)	4 951 260
Totalt antal	6 051 000

31 Obeskattade reserver

Moderbolaget	2008	2007
Ackumulerade överavskrivningar maskiner och inventarier	195	195
Periodiseringsfond, tax 05	649	649
Periodiseringsfond, tax 06	534	534
Summa	1 378	1 378

32 Avsättningar för pensioner

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Avsättning till FPG/PRI pensioner	14 099	12 766	5 413	5 737
Övriga pensioner	4	4	4	4
Summa	14 103	12 770	5 417	5 741

Följande aktuariella antaganden har använts vid beräkning av förmånsbestämda pensionsförpliktelser:

Koncernen	2008	2007
Diskonteringsränta	4%	4,5%
Årlig löneökning	3%	3%
Inflation/Förändring inkomstbasbelopp	3%	3%
Årlig ökning av pension	2%	2%
Årlig ökning av fribrev	2%	2%
Avgångsintensitet	5%	5%

Specifikation av

förändring av pensionsskuld i koncernen	2008	2007
Förpliktelsens nuvärde vid periodens början	17 664	21 228
Förpliktelser avseende avvecklade verksamheter	-	-6 581
Förmåner intjänade under perioden	886	1 059
Inlösta förmåner	-	-
Pensionsutbetalningar	-558	-541
Ränta	837	879
Aktuariell förlust	2 584	1 658
Övrigt	-	-38
Förpliktelsens nuvärde vid periodens slut	21 413	17 664
Oredovisad aktuariell förlust	-7 310	-4 894
Bokfört värde	14 103	12 770

Räntedelen i pensionsskulden är i resultaträkningen redovisad som räntekostnad. Övriga delförändringar av pensionsskulden är redovisade i rörelseresultatet.

Koncernen	2008	2007
Redovisad kostnad för förmånsbestämda planer	1 561	2 237
Redovisad kostnad för avgiftsbestämda planer	10 850	11 329
Summa	12 411	13 566

33 Uppskjuten skatteskuld/fordran

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Uppskjuten skatteskuld				
Obeskattade reserver	15 818	13 764	-	-
Avsättning för pensioner	325	400	-	-
Temporära skillnader anläggningstillgångar	13 762	8 698	-	-
Summa	29 905	22 862	0	0

Uppskjuten skattefordran

Kapitalförsäkringar	285	393	285	393
Summa	285	393	285	393

Uppskjuten skatteskuld/fordran netto	29 620	22 469	-285	-393
---	---------------	---------------	-------------	-------------

34 Övriga långfristiga avsättningar

Koncernen	2008	2007
Belopp vid årets ingång	309	312
Årets förändring	-167	-3
Redovisat värde vid årets slut	142	309

Övriga avsättningar består till största del av avsättningar för garantiåtaganden. Garantiavsättningarna förväntas bli realiserade inom en tvåårsperiod.

35 Checkräkningskredit

Koncernen

Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till 89,0 mkr (68,6), varav outnyttjat belopp 68,5 mkr (52,6).

Moderbolaget

Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till 50,0 mkr (35,0), varav outnyttjat belopp 50,0 mkr (35,0).

36 Räntebärande skulder

Långfristiga skulder - koncernen	2008	2007
Låneskulder	173 282	165 514
Skuld avseende finansiella leasingavtal	21 735	19 119
Summa	195 017	184 633

Kortfristiga skulder – koncernen	2008	2007
Låneskulder	28 649	28 694
Skuld avseende finansiella leasingavtal	8 809	6 656
Summa	37 458	35 350

Av koncernens låneskulder förfaller 86,2 mkr (75,7) senare än 5 år. Motsvarande belopp för moderbolaget uppgår till 3,8 mkr (5,5).

Finansiella leasingavtal

Koncernens skulder förfaller till betalning enligt följande:

År	Belopp
2009	8 809
2010	5 210
2011	5 863
2012	5 204
2013	3 735
efter 2013	1 723

Leasingobjekten består till största del av svarvar, fräsar och liknande maskiner hos Elos Pinol.

37 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Semester- och löneskuld	11 832	11 064	565	559
Sociala avgifter	7 171	6 315	261	264
Övriga upplupna kostnader	2 730	3 235	1 400	1 342
Summa	21 733	20 614	2 226	2 165

38 Ställda säkerheter

För skulder till kreditinstitut inkl checkräkningskrediter	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Fastighetsinteckningar	100 687	91 337	-	-
Företagsinteckningar	49 700	49 700	2 000	2 000
Aktier i dotterbolag	-	91 602	-	70 149
Leasingobjekt	29 969	24 226	-	-
Maskiner med äganderättsförbehåll	68 241	63 955	-	-
Kundfordringar	13 811	35 389	-	-
	262 408	356 209	2 000	72 149

Övriga ställda säkerheter

Företagsinteckningar	3 975	3 975	-	-
Summa ställda säkerheter	266 383	360 184	2 000	72 149

39 Eventualförpliktelser/Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Borgensförbindelser för dotterbolag	-	-	11 935	10 604
Övriga ansvarsförbindelser	2 319	2 429	108	115
Summa	2 319	2 429	12 043	10 719

Koncernen

Uppgifter om koncernens pensionsåtaganden framgår av not 1.

Moderbolaget

Moderbolaget har gentemot två banker utfäst sig att se till att några av de större dotterbolagen har ett eget riskbärande kapital som uppgår till 25–30 procent av respektive bolags balansomslutning.

40 Resultat per aktie

Resultatet per aktie har beräknats genom att årets redovisade nettoresultat hänförligt till moderbolagets aktieägare 27.934 tkr (25.421) har dividerats med genomsnittligt antalet utestående aktier som är 6.051.000 (6.051.000). Antalet aktier vid periodens slut uppgick till 6.051.000 (6.051.000).

Med anledning av det konvertibelprogram som löper har även resultat per aktie efter utspädning beräknats. Hänsyn har tagits till räntekostnader och skatt hänförliga till konvertiblerna och ett vägt genomsnitt av aktier har beräknats till 6.143.800. Resultat per aktie blir efter utspädning 4:58 kronor.

Resultat per aktie för avvecklade verksamheter var föregående år -0:41 kronor. Någon utspädning fanns inte 2007.

41 Kassaflöde

Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Avskrivningar	34 399	31 134	72	59
Nedskrivningar	-	-	-	6 997
Avsättningar	1 166	628	-324	-319
Resultat sålda anläggningstillgångar	-1 391	-3 139	5	-
Resultat försäljning Elektromekan	-	-	-	-7 669
Kursdifferenser	-1 181	3 091	-	-
Övrigt	838	2 930	-	1 052
Summa	33 831	34 644	-247	120

Alla transaktioner som skedde i samband med försäljningen av Elektromekan år 2007 har hänförs till kassaflödet från finansieringsverksamheten för avvecklade verksamheter i koncernens kassaflöde.

Upplysning om betalda räntor och utdelningar	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Under året betalda räntor	15 025	13 512	1 988	2 248
Under året erhållna räntor	1 793	1 430	1 185	151

Likvida medel i kassaflödesanalysen utgörs av kassa- och bankmedel.

42 Finansiella instrument

Förvaltning av eget kapital

Eget kapital definieras som det redovisade egna kapitalet i balansräkningen och uppgår till 199 mkr (174).

Definitionen är den samma som tidigare år. Avkastningen på eget kapital bör, beroende på vilken andel det egna kapitalet uppgår till, överstiga den riskfria långfristiga räntan med 5 till 10 procent. I nuvarande läge bör avkastningen överstiga 15 procent. Avkastningen på operativt kapital bör uppgå till minst 15 procent.

Andelen eget riskbärande kapital bör uppgå till minst 30 procent.

Moderbolaget har gentemot två banker utfäst sig att tillse att några av de större dotterbolagen har ett eget kapital som uppgår till 25–30 procent av respektive bolags balansomsättning.

Utdelningspolicyn är att utdelningen ska baseras på koncernens resultatutveckling med beaktande av framtida utvecklingsmöjligheter och den finansiella ställningen. Den långsiktiga målsättningen är att utdelningen ska ha en jämn utveckling och uppgå till cirka 30 procent av resultatet efter skatt.

Beträffande finansiella risker och riskstyrning hänvisas till separat redogörelse i förvaltningsberättelsen.

Finansiella tillgångar

De finansiella tillgångar som finns och nyttjas i koncernen är likvida medel, kundfordringar, valutaterminer, aktier och långfristiga fordringar. Samtliga belopp som anges nedan, förutom vad det gäller valutaterminer, motsvarar de bokförda värdena i koncernen.

Likvida medel

De likvida medlen består av SEK, USD, EUR, DKK och är placerade på bankkonton till sedvanliga räntevillkor. Vid årsskiftet uppgick likvida medel till 41,2 mkr (20,8) för koncernen och 39,1 mkr (19,6) för moderbolaget. Bokfört värde motsvarar verkligt värde.

Kundfordringar

Koncernens kundfordringar består av fordringar i SEK, USD, EUR, och DKK. Samtliga fordringar är värderade till balansdagens kurs. Betalningsvillkoren för kundfordringarna är 10-60 dagar. Vid årsskiftet uppgick kundfordringarna i koncernen till 81,5 mkr (88,0) och i moderbolaget till 0 mkr (0). Bokfört värde motsvarar verkligt värde.

Åldersfördelning av kundfordringar	Koncernen	
	2008	2007
Ej förfallna fordringar	70 066	63 401
Förfallna fordringar 1-30 dagar gamla	7 034	22 120
Förfallna fordringar 31-60 dagar gamla	1 546	828
Förfallna fordringar 61-90 dagar gamla	1 185	413
Förfallna fordringar >91 dagar gamla	1 688	1 650
Summa förfallet	11 453	25 011
Reserverade kundfordringar	0	-374
Summa kundfordringar	81 519	88 038

Valutaterminer

Under året har terminssäkringar gjorts. Terminskontrakten har värderats till marknadsvärde per balansdagen och har säkringsredovisats mot eget kapital.

Koncernen hade vid årsskiftet köpt EUR på termin till ett värde om 0,8 mkr (0) som förfaller i början av år 2009. Utöver detta har moderbolaget säkrat förändringar i eget kapital hos Elos Pinol A/S genom att teckna ett terminskontrakt i DKK om 40 mDKK som har ett negativt marknadsvärde om 8,1 mkr på balansdagen.

Aktier

Koncernens innehav av aktier uppgick vid årsskiftet till 1,5 mkr och utgörs av innehavet i Diashunt Intressenter AB. Värdet av Diashunt Intressenter AB är genom avtal med köparen avhängig av den sålda verksamhetens framtida utveckling och är svår att slutgiltigt fastställa. Innehavet redovisas i år som tillgång till försäljning i koncernens balansräkning och är värderat till verkligt värde.

Finansiella skulder

De finansiella skulder som finns och nyttjas i koncernen är leverantörsskulder, checkräkningskredit samt lån från kreditinstitut. Samtliga belopp som anges nedan under finansiella skulder motsvarar de bokförda värdena i koncernen. De bokförda värdena överensstämmer med de verkliga värdena på respektive skuld. Omräkning från utländsk valuta till SEK har gjorts till balansdagens kurs.

Leverantörsskulder

Koncernens leverantörsskulder består huvudsakligen av skulder i SEK, EUR och USD. Betalningsvillkoren för leverantörsskulderna är 10-60 dagar.

Checkräkningskredit

Koncernen har totalt tre (tre) olika checkräkningar med en sammanlagd total kredit på 89,0 mkr (68,6). Vid årsskiftet uppgick outnyttjat belopp till 68,5 mkr (52,6). Räntan på checkräkningskrediten är rörlig.

Räntebärande skulder

Koncernens lån från kreditinstitut uppgick vid årsskiftet till 218,6 mkr (220,0). Lånen består av lån mot traditionella säkerheter som pantbrev och företagsinteckningar, belånade kundreskontor, avbetalningskontrakt och leasingavtal.

Utöver lån från kreditinstitut finns det räntebärande skulder om 13,9 mkr som avser konvertibellån där fast ränta utgår med 4,45 %. Konvertering till aktier kan göras år 2011.

Amortering av lån per år	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Lån som förfaller år 1	37 458	35 350	7 367	8 031
Lån som förfaller år 2	29 662	33 438	7 369	8 032
Lån som förfaller år 3	23 491	27 768	4 531	8 031
Lån som förfaller år 4	17 383	18 008	1 700	1 700
Lån som förfaller år 5	15 921	14 121	1 700	1 700
Lån som förfaller efter år 5	86 200	75 741	3 825	5 525
Konvertibellån	13 920	0	13 920	0
Fakturabelåning	8 440	15 557	0	0
Summa	232 475	219 983	40 412	33 019

Av de totala lånen är 140,2 mkr (118,2) upptagna i SEK. Av resterande lån är 0 mkr (19,0) upptagna i EUR och 92,3 mkr (82,8) upptagna i DKK.

Samtliga lån från kreditinstitut i SEK löper med rörlig ränta. Av lånen i DKK löper 59,0 mkr (48,0) med rörlig ränta och 33,3 mkr (34,8) med fasta räntor i intervallet 3,1-7,06 procent. Se även not 41.

Till årsstämman i Elos AB (publ). Organisationsnummer 556021-9650

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Elos AB (publ) för räkenskapsåret 2008. Bolagets årsredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 16–42. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen samt för att internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsmetod i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt

att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningsmetod i Sverige. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Göteborg den 27 februari 2009

Ernst & Young AB

Björn Grundvall
Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport

Elos AB är ett svenskt aktiebolag, vars B-aktie är noterad på Small Cap-listan. Elos AB är sektorklassificerat som Health Care-bolag av NASDAQ OMX Stockholm AB.

Elos bolagsstyrning grundar sig på svensk lagstiftning och noteringsavtalet med NASDAQ OMX Stockholm AB. Styrningen av Elos sker via bolagsstämman, styrelsen och verkställande direktören i enlighet med aktiebolagslagen samt företagets bolagsordning och arbetsordning. Nu gällande bolagsordning finns på Elos webbplats, www.elos.se under rubriken Finansiell information.

Från och med den 1 juli 2008 ska alla bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad tillämpa "Svensk kod för bolagsstyrning". Elos har därför tillämpat "Koden" från och med detta datum.

Bolagsstämma Aktieägarnas rätt att fatta beslut avseende bolagets angelägenheter utövas vid bolagsstämman. Årsstämma ska hållas inom sex månader från räkenskapsårets slut. Elos årsstämma 2009 kommer att hållas den 29 april i Lidköping.

På årsstämman kan samtliga aktieägare, som är registrerade och anmält sitt intresse att delta, rösta i förhållande till sitt aktieägarande. På årsstämman behandlas frågor enligt bolagsordningen och aktiebolagslagen, exempelvis fastställande av bolagets resultat- och balansräkning för det gångna året, ansvarsfrihet åt styrelsen, val av styrelse och revisor samt ersättning till styrelse och revisor.

Samtliga aktieägare har rätt att få ärenden behandlade vid årsstämman. För att sådana ärenden tidsmässigt ska kunna tas med i kallelsen måste begäran ställas till bolaget senast sex veckor innan årsstämman.

Valberedning Vid årsstämman 2008 bestämdes att valberedningen ska bestå av styrelsens ordförande, en representant för envar av de tre till röstetalet största aktieägarna den 30 september varje år samt en representant för de mindre aktieägarna. Valberedningens uppgift inför årsstämman 2009 är att lämna förslag på styrelseledamöter samt arvoden till styrelsen och revisorerna.

Valberedningen inför årsstämman 2009 består av

Lars Runmarker ordförande, Sture Öster och Bo Nilsson som representanter för de större aktieägarna och Ingemar Johansson som representant för de mindre aktieägarna.

Styrelse Enligt Elos bolagsordning ska styrelsen bestå av lägst tre och högst tio ledamöter med högst samma antal suppleanter.

Under verksamhetsåret 2008 bestod Elos styrelse av sex ordinarie ledamöter och två suppleanter. Verkställande direktören ingick i styrelsen.

Styrelsens arbete I enlighet med aktiebolagslagens bestämmelser fastställer styrelsen varje år en arbetsordning för sitt arbete innehållande instruktioner avseende arbetsfördelningen inom styrelsen, ansvarsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören samt ekonomisk rapportering till styrelsen. Under året har styrelsen, utöver det konstituerande sammanträdet, hållit sex ordinarie sammanträden och fyra extra sammanträden varav två per capsulam. Styrelsen behandlade vid dessa möten fasta punkter för respektive styrelsemöte, som affärsläge, budget, årsbokslut och delårsrapporter. Därutöver har frågor rörande investeringar, struktur- och organisationsförändringar behandlats. Vid extra möten behandlades speciellt investeringar och strukturförändringar.

Styrelsens ordförande ansvarar för att styrelsen löpande fördjupar sina kunskaper om bolaget, att styrelsens arbete årligen utvärderas och att valberedningen få ta del av bedömningarna. Ordföranden är delaktig i utvärderingen av koncernchef/VD och övriga ledande befattningshavare. Ordföranden företräder bolaget i ägarfrågor.

Styrelsens kommittéarbete Inom styrelsen finns en ersättningskommitté och en revisionskommitté. Ersättningskommittén behandlar och beslutar om ersättningar till VD och till VD direkt rapporterade befattningshavare. I ersättningskommittén ingår Sture Öster, Stig-Arne Blom och Göran Brorsson. Ersättningskommittén har sammanträtt en gång sedan årsstämman 2008. Därutöver har kommittén haft telefonkontakt. Ersättningskommitténs sammansättning grundas på beslut på årsstämman 2008 innan bola-

get började tillämpa koden. Koncernens VD ingår i kommittén men är inte med och beslutar om egen ersättning. Eftersom VD har god insikt i arbetet som övriga ledande befattningshavare utför så anser styrelsen att det är motiverat att VD ingår i ersättningskommittén.

Revisionskommittén består av Sture Öster, Agneta Bengtsson Runmarker och Erik Löwenadler. Kommittén har under året haft ett möte sedan årsstämman 2008 där bolagets revisor har deltagit. Utöver det har ordförande och revisor haft enskilda genomgångar

Samtliga medlemmar har deltagit i kommittémöten.

Ersättning till ledande befattningshavare Vid årsstämman 2008 fattades beslut om riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare.

Riktlinjerna omfattar de personer som under den tid som riktlinjerna gäller ingår i koncernens ledningsgrupp, för närvarande verkställande direktör, teknisk chef och ekonomichef samt verkställande direktör för respektive dotterbolag i koncernen. Riktlinjerna gäller för avtal som ingåtts efter årsstämmans beslut, samt för det fall ändringar görs i befintliga avtal efter denna tidpunkt.

Bolaget ska erbjuda en marknadsmässig totalkompensation som möjliggör att ledande befattningsha-

vare kan rekryteras och behållas. Kompensationen till bolagsledningen ska bestå av fast lön, rörlig lön, pension samt övriga ersättningar. Tillsammans utgör dessa delar individens totalkompensation. Den rörliga lönen kan variera beroende på befattning och avtal och kan utgöra maximalt 40 procent av fast lön. Verkställande direktören ska erhålla tjänstepension motsvarande ITP-planen samt ett tillägg på fyra basbelopp. Övriga medlemmar av bolagsledningen ska ha rätt till pensioner enligt ITP-planen eller motsvarande. Pensionsåldern är 65 år.

Ledningens anställningsavtal inkluderar uppsägningsbestämmelser. Enligt dessa avtal kan anställning vanligen upphöra på den anställdes begäran med en uppsägningstid av tre-sex månader och på bolagets begäran med en uppsägningstid av sex-tolv månader. För verkställande direktören ska gälla en uppsägningstid om upp till tjugofyra månader. Avräkning ska ske mot andra inkomster under uppsägningstiden.

Revisorer Vid ordinarie bolagsstämma 2008 omvaldes Ernst & Young AB till revisionsbolag till och med slutet av årsstämman 2012. Auktoriserade revisorn Björn Grundvall har varit revisor i bolaget sedan 2003. Vald revisor deltar vid årsstämman och beskriver då revisionsarbetet och gjorda iakttagelser.

Internkontroll Styrelsen ansvarar enligt den svenska aktiebolagslagen och Svensk kod för bolagsstyrning för den interna kontrollen. Nedan görs en beskrivning av hur den interna kontrollen, avgränsad till intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen, är organiserad.

Kontrollmiljö Basen för den interna kontrollen utgörs av den övergripande kontrollmiljön med organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar som dokumenterats och kommunicerats. Några av de mest väsentliga beståndsdelarna i kontrollmiljön är dokumenterade i form av policys, till exempel Ledningspolicy, Attest- och Beslutspolicy, Finanspolicy och instruktioner i form av exempelvis Ekonomihandbok.

Kontrollaktiviteter och riskbedömning Den interna kontrollen säkerställs genom såväl automatiserade kontroller i till exempel IT-baserade system, som hanterar behörigheter och attesträtt, samt manuella kontroller i form av till exempel avstämningar och inventeringar. De detaljerade ekonomiska analyser av resultat samt uppföljning mot budget och prognoser som löpande görs under året kan dessutom ses som ett komplement till övriga kontroller och ger en övergripande bekräftelse på rapporteringens kvalitet.

Elos riskhantering och styrning beskrivs under särskilt avsnitt i Förvaltningsberättelsen.

Information och kommunikation Väsentliga redovisningsprinciper, manualer med mera av betydelse för den finansiella rapporteringen uppdateras och kommuniceras till berörda medarbetare löpande. För extern kommunikation finns en Informationspolicy som säkerställer att bolaget lever upp till gällande krav på korrekt information till marknaden.

Uppföljning Ekonomipersonal och ledning på såväl bolags- som koncernnivå analyserar månatligen den ekonomiska rapporteringen på detaljnivå. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den ekonomiska information som ledningen lämnar samt tar del av revisorns avrapportering gällande gjorda iakttagelser.

Internrevision Styrelsen följer upp bolagets bedömning av den interna kontrollen bland annat genom kontakter med bolagets revisor. Styrelsen har valt att i nuläget inte ha en särskild intern revisor.

Granskning Denna bolagsstyrningsrapport har inte granskats av bolagets revisor.

Styrelserapport

Namn Styrelseledamot	Representerar	Närvaro av	Oberoende i	Oberoende i	Styrelse- arvode ^{*)}
	procentuellt Antal röster	totalt antal styrelsemöten	förhållande till bolaget	förhållande till större aktieägare	
Sture Öster	24,8 %	10/10	Ja	Nej	150 000
Agneta Bengtsson Runmarker	20,0 %	10/10	Ja	Nej	100 000
Stig-Arne Blom		10/10	Ja	Ja	100 000
Göran Brorsson		10/10	Nej	Ja	0
Erik Löwenadler		9/10	Ja	Ja	100 000
Lars Spongberg		7/10	Ja	Ja	100 000
Bo Nilsson (suppleant)	17,2 %	7/8	Ja	Nej	50 000
Thomas Öster (suppleant) ^{*)}		1/8	Ja	Nej	50 000

^{*)} Ledamoten hade utlandstjänst i Australien under största delen av året men har haft löpande kontakt med styrelsen.

^{**)} Enligt årsstämans beslut 2008.

Styrelse och revisor

Ordinarie ledamöter

Sture Öster

Lidköping, född 1937, ekonom. Styrelseordförande. Ledamot sedan 1981. Styrelseordförande i Forshem Group AB och Diashunt Intressenter AB. Styrelseledamot i Stiftelsen Bräcke Diakoni, Göteborg. Innehav i Elos: 378 826 A-aktier, 160 960 B-aktier inkl familj och via bolag.

Agneta Bengtsson Runmarker

Stockholm, född 1960, jur. kand. Ledamot sedan 2003. Dataråd på Datainspektionen. Ledamot av gemensamma tillsynsmyndigheten för Europol och ordförande i dess överklagandekommitté. Styrelseledamot i Investment AB Brunnslöykan och Runmarker Fastigheter i Varberg AB. Innehav i Elos: 14 600 B-aktier inkl familj.

Stig-Arne Blom

Ulricehamn, född 1948, civilingenjör. Ledamot sedan 2002. Styrelseordförande i Borås Wärfveri AB, Pulsen AB, Liljedalsbolagen AB samt Lidhs Förvaltnings AB. Styrelseledamot i Atlet AB, Beijer Electronics AB, Ulricehamns Energi AB, Styrelsen för Handelsbankens Region Väst m fl. Innehav i Elos: 200 B-aktier.

Göran Brorsson

Lidköping, född 1952, civilekonom. Ledamot sedan 2000. Verkställande direktör – koncernchef. Anställd 2000. Styrelseordförande i koncernens dotterbolag. Styrelseordförande i Gents Wear AB, styrelseledamot i SystemSeparation Sweden Holding AB. Innehav i Elos: 100 000 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Erik Löwenadler

Göteborg, född 1945, civilingenjör. Ledamot sedan 2007. Vice ordförande i styrelsen för Högskolan i Skövde. Innehav i Elos: 4 000 B-aktier.

Lars Spongberg

Stockholm, född 1945, civilekonom, jur. kand. Ledamot sedan 2003. Industrial adviser i Nordic Capital. Styrelseledamot i Addtech AB, BE Group AB, Intervallor AB, Skyways Holding AB m fl. Innehav i Elos: 400 B-aktier.

Suppleanter

Bo Nilsson

Lidköping, född 1938, civilingenjör. Ledamot sedan 1982. Styrelsesuppleant i Forshem Group AB. Innehav i Elos: 260 880 A-aktier, 139 680 B-aktier inkl familj.

Thomas Öster

Stockholm, född 1963, civilingenjör. Ledamot sedan 2005. Sales and Business Management Director, Ericsson AB Stockholm. Innehav i Elos: 46 100 B-aktier.

Revisor

Ernst & Young AB

Ansvarig revisor

Björn Grundvall

Göteborg, född 1955. Auktoriserad revisor, Ernst & Young AB, Göteborg. Revisor i bolaget sedan 2003.

Ledande befattningshavare

Koncernledning

Göran Brorsson

Lidköping, född 1952, civilekonom. Verkställande direktör – koncernchef. Anställd 2000. Styrelseordförande i koncernens dotterbolag. Styrelseordförande i Gents Wear AB, styrelseledamot i SystemSeparation Sweden Holding AB. Innehav i Elos: 100 000 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Karin Edholm

Lidköping, född 1972, civilekonom. Ekonomichef. Anställd 2002. Innehav i Elos: 400 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Patrick Juslin

Lidköping, född 1965, civilingenjör. Teknisk chef. Anställd 2008. Innehav i Elos: Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Dotterbolagschefer

Kjell-Erik Johansson, Elos Medical AB

Götene, född 1954, civilingenjör. Anställd 1999. Innehav i Elos: Konvertibla förlagsbevis motsvarande 8 000 B-aktier.

Søren Olesen, Elos Pinol A/S

Gørlose, Danmark, född 1961, ekonom. Anställd 1984. Innehav i Elos: 365 400 B-aktier via bolag. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Christer Alm, Elos Precision AB

Hjo, född 1953, civilingenjör. Anställd 2004. Innehav i Elos: 4 000 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 6 000 B-aktier.

Hans Svensson, Elos Fixturlaser AB

Mölnlycke, född 1960, civilingenjör. Anställd 1995. Innehav i Elos: 400 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Flerårsöversikt

Resultaträkningar		2008	2007*	2006**	2005***	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Nettoomsättning	Mkr	499,4	432,8	400,4	626,9	1 328,3	1 467,4	1 230,0	1 251,1	1 388,2	1 850,8	1 067,6
Rörelseresultat	Mkr	50,3	50,1	29,4	11,8	41,4	59,0	9,2	2,3	-11,3	62,1	2,0
Finansnetto	Mkr	-13,3	-12,8	-9,3	-7,0	-9,2	-12,2	-14,5	-18,1	-24,2	-21,5	-37,8
Resultat efter finansiella poster	Mkr	37,0	37,3	20,1	4,9	32,2	46,8	-5,3	-15,8	-35,5	40,6	-35,8
Skatter	Mkr	-9,1	-9,4	-1,5	-3,3	-10,2	-15,8	-1,6	2,8	8,1	-14,4	10,7
Årets resultat kvarvarande verks	Mkr	27,9	27,9	18,6	1,6	22,0	31,0	-6,9	-13,0	-27,4	26,2	-25,2
Årets resultat avvecklade verks	Mkr		-2,5	-14,8	20,4							
Årets resultat	Mkr	27,9	25,4	3,8	22,0	22,0	31,0	-6,9	-13,0	-27,4	26,2	-25,2
Balansräkningar												
Anläggningstillgångar	Mkr	309,2	278,1	311,6	382,8	382,8	229,9	241,2	254,7	266,1	273,9	301,1
Fordringar och varulager	Mkr	219,5	218,9	275,7	499,9	499,9	443,2	416,1	419,0	456,8	623,9	426,8
Likvida medel	Mkr	41,2	20,8	19,8	56,1	56,1	63,1	27,7	30,7	8,1	11,0	7,6
Tillgång för försäljning	Mkr	1,5	1,5									
Summa tillgångar	Mkr	571,4	519,3	607,1	938,8	938,8	736,2	685,0	704,4	731,0	908,8	735,5
Eget kapital	Mkr	199,1	174,4	148,9	228,2	228,2	181,2	150,2	158,5	171,7	196,8	175,9
Långfristiga skulder	Mkr	238,9	220,2	246,8	341,3	341,3	234,7	257,0	294,4	327,3	341,6	270,9
Kortfristiga skulder	Mkr	133,4	124,7	211,4	369,3	369,3	320,3	277,8	251,5	232,0	370,4	288,7
Summa eget kapital och skulder	Mkr	571,4	519,3	607,1	938,8	938,8	736,2	685,0	704,4	731,0	908,8	735,5
Kassaflöde												
Kassaflöde från den löpande verksamheten	Mkr	69,7	26,8	43,7	40,9	57,6	119,4	57,9	96,3	52,3	-51,6	57,4
Kassaflöde efter investeringar	Mkr	53,9	9,3	22,4	-22,5	-12,0	95,9	32,9	57,1	24,1	-40,5	-14,9
Nyckeltal												
Rörelsemarginal före avskr (EBITDA)	%	17,0	18,8	15,2	8,5	6,6	7,1	4,9	4,1	2,8	5,9	et
Rörelsemarginal efter avskr (EBIT)	%	10,1	11,6	7,3	1,9	3,1	4,0	0,7	0,2	-0,8	3,4	0,2
Eget riskbärande kapital	Mkr	228,8	196,8	165,6	255,1	255,1	204,4	165,9	173,3	189,4	219,4	192,0
Andel riskbärande kapital	%	40,0	37,9	27,3	27,2	27,2	27,8	24,2	24,6	25,9	24,1	26,1
Soliditet	%	34,9	33,6	24,5	24,3	24,3	24,1	21,9	22,5	23,5	21,6	23,9
Räntabilitet på sysselsatt kapital	%	11,6	11,4	-0,6	2,4	8,1	13,7	2,2	1,0	-1,8	12,8	-4,6
Räntabilitet på eget kapital	%	15,0	17,3	-7,3	0,8	10,7	18,8	-4,5	-7,9	-14,9	13,8	-13,1
Räntetäckningsgrad	ggr	3,5	3,8	neg	1,6	4,3	4,6	0,7	0,2	neg	2,7	neg
Nettolåneskuld	Mkr	225,8	227,9	295,5	336,3	336,3	183,6	263,8	279,0	327,1	338,2	272,3
Skuldsättningsgrad	ggr	1,1	1,3	2,0	1,6	1,5	1,0	1,7	1,8	1,9	1,7	1,6
Övrigt												
Bruttoinvesteringar exkl aktier	Mkr	44,7	46,3	51,6	43,8	50,0	44,2	35,8	44,9	38,8	69,4	73,3
Medelantal anställda		368	358	503	457	700	745	693	707	823	990	773

* Avser kvarvarande verksamheter.

** Resultaträkning, kassaflöde, EBITDA och EBIT avser kvarvarande verksamheter övriga tal är oförändrade jämfört med föregående års rapportering.

*** Inklusive segment Elektronik men exklusive Bygg/Miljö. Affärsområdet Bygg/Miljö utdelades i november 2006.

Övriga värden kvarstår oförändrade.

Definitioner nyckeltal

Eget riskbärande kapital Summan av redovisat eget kapital, minoritetsintresse och uppskjuten skatteskuld.

Andel riskbärande kapital Eget riskbärande kapital i procent av balansomslutningen.

Soliditet Eget kapital inklusive minoritetsintresse i procent av balansomslutningen.

Räntabilitet på sysselsatt kapital Resultat efter finansnetto plus finansiella poster i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Sysselsatt kapital Totalt kapital enligt balansräk-

ningen minskat med inte räntebärande skulder och inte räntebärande avsättningar.

Räntabilitet på eget kapital Årets resultat i procent av genomsnittligt eget kapital.

Räntetäckningsgrad Rörelseresultat exklusive resultatandelar i intressebolag ökat med finansiella intäkter dividerat med finansiella kostnader.

Nettolåneskuld Räntebärande skulder med avdrag för likvida medel.

Skuldsättningsgrad Nettolåneskuld i förhållande till eget kapital.

Adresser

Moderbolag

Elos AB

Nya Stadens Torg 10
531 31 Lidköping
Telefon: 0510-48 43 60
Telefax: 0510-680 04
info@elos.se
www.elos.se

Dotterbolag

Medicinteknik

Elos Medical AB

Box 45
540 16 Timmersdala
Besöksadress: Bäckedalsvägen 5
Telefon: 0511-44 06 00
Telefax: 0511-44 06 90
info@elosmedical.se
www.elosmedical.se

Elos Pinol A/S

Engvej 33
DK-3330 Gørlose
Danmark
Telefon: +45 4821 6400
Telefax: +45 4821 6469
pinol@elos-pinol.dk
www.elos-pinol.dk

Precisionsteknik

Elos Precision AB

Enheten i Töreboda:
Box 93
545 22 Töreboda
Besöksadress: Verkstadsgatan 2
Telefon: 0506-184 00
Telefax: 0506-184 29
info@elosprecision.se
www.elosprecision.se

Enheten i Årjäng:

Box 34
672 21 Årjäng
Besöksadress: Industrigatan 8
Telefon: 0573-395 00
Telefax: 0573-71 13 72

Elos Fixturlaser AB

Box 7
431 21 Mölndal
Besöksadress: Östergårdsgatan 9
Telefon: 031-706 28 00
Telefax: 031-706 28 50
info@fixturlaser.se
www.fixturlaser.se

Elos AB (publ)
Nya Stadens Torg 10
531 31 Lidköping
Telefon: 0510-48 43 60
Telefax: 0510-680 04
info@elos.se
www.elos.se

